

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 23 k., (14), 1/3 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Vélemény nélkül...

Budapest, október 2.

(v.) A szabadelvűpártban vannak vélemények mindenről, de magának a szabadelvűpártnak semmiről nincs véleménye. Még arról sem, hogy tartozó kötelességük-e jól érezniök magukat azoknak a katonáknak, akiket háromévi aktív szolgálatra soroztak be és eskettek fel s akiket mostanában mégsem bocsájt haza a hadügyi kormányzat. Ez az ügy korántsincs olyan bonyodalmas, mint a felségjogok alkotmányos eredetének és közjogi természetének a kérdése; tuskéje sincs annyi, mint a vezényleti nyelv problémájának; jogászi fejtörést sem okozhat annyit, mint az a téma, hogy a közös hadseregben mely határig kell a magyar államiságnak érvényesülnie. A harmadéves katonák kérdése, szorosán véve, talán nem is politikai kérdés, hanem társadalmi, közgazdasági és emberbaráti probléma, amelyről ha nézetet alkot magának az ember, nem igen kockáztathatja a kormányképességét. S a szabadelvűpártnak még erről az ártatlan dologról sincsen véleménye. Hát nem siralmas látvány-e ez az óriási többség, amely még ilyen banális ügyekben sem mer magának nézetet formálni?

Ezt a pártot évtizedeken át arra idomították, hogy a föléje helyezett kormányok politikáját kritika nélkül fogadja el és soha ne akarjon egyéb lenni a kormányzati akarat végrehajtó szervénél. Ez a párt tulajdonképp csak edény volt mindig, befogadta magába

azt, amit felülről beléje öntöttek: néha a szabadelvűség tisztá borát, néha a sivár oppor-tunizmus poshadt vizét, olykor a közszabadságok tisztelét és a nemesebb közérkölcökre való törekvést, többször a kormányzati önkényt és a korrupciót. Neki mindegy volt, akármivel töltötték meg; feladataul csupán azt tekintette, hogy amit beléje öntöttek, az se ki ne locsanganjon, se ki ne csurogjon belőle. A változó kormányok változó meggyőződéseit változatlan kitarással szolgálta. Csinált feudális, radikális, szabadelvű, retrográd, tétovázó, vagy elvszilárd politikát. Aszerint, amint a föléje rendelt mindenkor pártvezér feudális, radikális, szabadelvű, retrográd, tétovázó, vagy elvszilárd irányzatot követett. De vélemény nélkül sohasem szűkölködött, mert mindig volt kormány s a kormánynak mindig volt véleménye.

Most azonban nincs kormány. Az edény üresen áll. Hangot csak akkor ad, ha megütik; akkor is csak kong egy nagyot s azután elhallgat. A szerves világban törvény, hogy a parlagon heverő organumok elsatnyulnak. A pártszervezetek is e törvény uralma alatt állanak. Ebben a mi többségünkben elsatnyult az akarat és a meggyőződés szerve, mert nagyon régóta nem élt vele. Valamikor önálló volt a gondolkodása és szabad volt az akarata, de utóbb egyszerűen kormányzati szerszámmá devalválódott: akinek a kezére jutott, annak engedelmeskedett, s ami munkát rábíztak, azt magasabb ambíció nélkül, egy eszköznek rideg precizitásával elvé-

gezte. Rendeltesül nem azt vallotta, hogy a nemzeti akaratot érvényesítse a koronával szemben, hanem a minden áron érvényesülni kívánó hatalom parancsainak fogant-jához szolgáltatva többnyire az alkotmányos formákat. Most persze meg van akadva, mert kormány nincs és neki magának kellene gondolkodnia és akarnia. Jót vagy rosszat, helyest vagy helytelent, üdvöset vagy kárhözátot, de gondolnia és akarnia kellene valamit. Ám épp ez az, amire semmi hajlandóságot nem mutat. A kifogása az, hogy bajos neki magát bármire is rázárnia, mivel-hogy nagy az ő felelőssége. S e felelősséget úgy véli szalválni, hogy meg sem moccan, amíg felülől meg nem lödítják, meg sem mukksn, amíg felülől eléje nem szabják, hogy mit szabad mondania. A kormányzati felelősség helyett megteremtette a legnagyobb alkotmányos képtelenséget: a pártfelelősséget. S ezt is úgy, hogy a párt mindig csak a koronának felelős, de sohasem a nemzetnek. A népképviselőti rendszer így silányult szálmalmas paródiává a többség e lelki elsatnyulása révén.

Ma este is összejöttek a többség bölcsei s kimondták ünnepélyes határozatban, hogy a harmadéves katonák dolgában a szabadelvűpártnak nincs véleménye mindaddig, amíg az új kormány meg nem alakul. S hátha megint hetekig húzódik el a kormányváltás? Akkor heteken át nem fog az országgyűlés többsége a honpolgárok tizezreit legérzékenyebben érintő eme kérdéssel foglalkozni? Ha helyeslik, hogy

TÁRCA

Szeretek.

Olyan vagyok, miként a csendes alkony,
Amely méhében hordja már az éjt,
Álom borong fakón a méla arcon,
Elűzni vágyva vágyat, szenvedélyt.

Közelg talán nyugalmasan az este,
Mikor majd szerte csillagos az ég,
Zajos bolyongás ekkor mit keresne?
A nap tüze már elfeledve rég.

S mégis — ki sejténé? vihar közelget,
Sóhaj rezeg a légben titkosan,
A szél vadul csapdos egy árva lelket,
Amely az éjbe nyugtalan rohan.

Amit te látsz most élet-alkonyomban:
Nem lomha vágy, nem szürke bárgyuság,
Habár az ajkamon nem ég a szomjaim,
A szívbe szenvedélyek tűre vág.

És úgy száguldok be az éjszakába,
Hogy egyre küzdök, egyre szenvedek;
Mosolygok; — ámde érzem, mindhiába,
Feléd szememből örület lebeg.

Az álom nemsokára szerteszedél,
Nem nyughatom rózsák között tevédel,
Sötét az út, ahol borongva járok,
Többé reád se várok.

És ó ez nem lemondás! Egyre bontom
Szívemnek szálaít, s a vérem ontom,
Az éjszakákon tépelődve járok,
Az árnyékkodra várok.

Bródy Miksa.

Két szék közt a pad alatt.

(Première a Nemzeti Színházban.)

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: *Ábrányi Emil.*

Calderontól csak komoly drámát adott eddigéle a Nemzeti Színház. Ma este a Calderon-darabok repertoárja vigjátékkal, valóságos vigjátékkal gyarapodott. És akik Calderonban mostanáig csak a patetikus, ünnepélyes drámáiról ismerték, meglepetve látták, hogy ez a komoly, impozáns drámáiról éppen úgy tud beszélni az enyélő pajzán-ság, a vaskosabb tréfálkozás, a burleszk komikum nyelvén, mint a magaszos tragédia hangján.

Nagy drámáiról dolgában Spanyolország sze-renesebb volt Angliánál. Shakespeare az angol drámát a fejlődés legmagasabb fokára emelte. Méltó utód nem következett utána. Sőt rohamosan állott be a hanyatlás. Shakespeare halála után nem támadt drámáiról, aki a fényes nyomokon tovább haladt volna. Spanyolországban ellenben Lope de Vegát Calderon váltotta föl. Amikor ez a sziporkázó, osodálatosan termékeny géniusz már kialakulóban volt: megjelent Calderon. Amit Lope de Vega kezdett, azt Calderon — még nagyobb dicsőséggel — folytatta és kiegészítette.

Lope de Vega Shakespeare kortársa volt, két évvel idősebb az angolok és a kerek világ legna-gyobb drámáirójánál. Amikor Calderon de la Barca

született (1600. január 17-én) Shakespeare har-minchat és Lope de Vega harmincyolc évet számlált. Lángész dolgában mindahárom egymás-hoz hasonló. Ellettük folyása annál különbözőbb. Shakespeare a stratfordi mészáros házából szakad Londonba; korán beáll az ottani komédiások közé; nehéz küzdelmek után fölvergődik a szin-házigazgatók sorába; élete utolsó szakában föld-birtokot vásárol és független, boldog falusi életet él, de a színházal folyvást összeköttetésben mar-rad. Lope de Vega és Calderon ó-kasztíliai ne-mes családból erednek. Lope de Vega Madridban születik 1562-ben. Már tizenkétéves korában, mint iskolásfiu, pásztordramát ír, de kalandos vére a katonasághoz ragadja és Tunisban a pogányok ellen harcol. Visszatérve, az avilai püspök szolgálatába áll, módot kap, hogy Alcalá-ban és Salamancában tovább tanuljon, készül pappá szenteltetni magát, de szerelmes kalandok megakadályozzák benne. Tizennyolcéves korában Alba herceg szolgálatába áll és feleségül vesz egy jó családból származó leányt. Párbaiba keveredik, ellenfelét megöli és Valenciába menekül. Felesége halála után, 1588-ban, résztvesz a „győzhetetlen armádia“ hadjáratában és csufos vereségében. Azután jó ideig Cadixban és Toledóban él. Mint különböző nagy urak jól fizetett tit-kára 1600 körül másodsor is megházasodik. Házassága nagyon boldog, de amikor elsőszülött fia meghal és csakhamar a felesége is jobblétre szenderül: 1609-ben Toledóban belép az egyházi rendbe és később franciskánus barát-tá lesz. Ámbar a poézissel nem szakít, papi kötelességének mindenben a legszigorubbán megfelel. 1635. augusztus 25-én lőtözik el az élk sorából. Halálós ágyán így sóhajt föl: *Sajnálom, hogy va-laha egyébbel is foglalkoztam, mint vallásos dolgokkal!* És ez a sóhaj annak az embernek a száján fakad, aki életében *eserütszáz* színművet írt, évenként átlag ötven darabot.

benntartják a katonákat, miért nincs bátorságuk, hogy ezt nyíltan kimondják s e felfogásukért a közvélemény színe előtt helytálljanak? Az általános elégedetlenség, amelyet e rendszabály országszerte okoz, egyre hangosabb zúgolódásban jut kifejezésre. S kétségtelen, hogy az egyéni érdek szempontjából e zúgolódásnak megvan a maga jogosultsága. Ha a többség úgy véli, hogy akiket ez a rendszabály sújt, azoknak egyéni érdekén esik ugyan sérelem, de a hadügyi kormányzat intézkedése a törvény szempontjából nem kifogásolható, ám lépjen ki a porondra, hirdesse és érvényesítse ezt a felfogását. Ha pedig úgy érzi, hogy a rendszabály nem ütközik ugyan törvénybe, de társadalmilag igazságtalan, emberbaráti szempontból inhumánus s politikailag több kárral jár, mint amennyi hasznát látja a hadsereg harccképessége, hát mondja ki ezt is férfiasan, nyíltan, határozottan. Az első esetben talán megnyugtató a közvéleményt; a második esetben talán kapacitálja a hadügyi kormányzatot. Ne féljen attól a kormánytól, amely még nincs. Ne akarjon annak a kabinetnek engedelmességedni, amely még meg sem született. Gondoljon ez egyszer a nemzetre, amely van, volt és lesz s tehát mindenesetre állandóbb s becsebb intézmény a kormányoknál, amelyekről ime kiderül, hogy néha nincsenek.

Holnap be fog következni az a furcsa eset, hogy lesz képviselőházi ülés kormány nélkül. Ezen az ülésen az ellenzék kötelessége szerint s természetes hivatása szerint is szóvá teszi a benntartott katonák ügyét. A többség már ma kimondta, hogy nem vesz részt ebben a vitában. Nem azért, mintha a kérdést nem tartaná eléggé fontosnak; hanem azért, mert úgy véli, hogy az új kormány kinevezéséig a parlamentnek nem lehet érdemleges határozatot hoznia. Ennél bádrabb alkotmányjogi tételt nem állítottak még fel soha. Hiszen ez valósággal a fejetetejére állítását jelenti a parlamenti kormányzatnak. Ha e tétel helyes volna, akkor

a korona könnyű szerrel hiusíthatná meg bármikor a vele szemben hajthatatlan parlamentnek működését. Nem kellene egyebet tennie, csak lemondani a régi kormányt s újat mindaddig nem nevezni ki, amíg a renitens képviselőház be nem adja a derekát. Hiszen a népképviselői rendszert éppen azért találták ki, hogy a fejedelmek ilyen módon ne börtölthessék ki a nemzeteket. A parlamentarizmus alapelve az, hogy a népképviselőt mindig határozhat s határozatai mindig jogerősek, akár jelen vannak a korona tanácsosai, akár abszentálják magukat, akár van kinevezett minisztérium, akár nincsen. Sőt a parlamentekre épp olyankor van leginkább szükség, tanácskozási és határozataik épp olyankor a legkivánatosabbak a nemzeti jólét és a nemzeti szabadság szempontjából, amikor a fejedelmet nem környezik alkotmányos tanácsadók s amikor ennek folytán a kormányzati felelősség valójában szünetel. Ilyenkor kell a népképviselőnek résen állani; ilyenkor kell arra ügyelnie, hogy felelős kormány híján avataltan vagy rosszindulatú befolyások semmi csorbát ne ejtessenek a nemzet jogain és érdekein.

Hahát a többség holnap kivonja magát a vitából, akkor nemcsak politikai öngyilkosságot követ el, hanem ellenkezőbe jut a népképviselői rendszer alapelveivel is. Akkor ország-világ színe előtt tanubizonyosságát szolgáltatja annak, hogy kiveszett belőle nem csupán az önálló gondolkodás, a szabad akarat és a politikai önérték, hanem elcsenevészedett benne az alkotmányos lelkiismeret is.

A válság.

Budapest, október 2.

Husz ellenzéki képviselő a t. Ház ülésének összehívását kérte. Ez az ülés holnap lesz. A kormány, mely lemondott, ezen az ülésen nem akar megjelenni. A szabadelpvűpárt, úgy látszik, szintén lemondott, mert eleinte neki sem akartódzott megjelenni. Gróf Tisza István azonban soha sem akar lemondani, tehát kivitte, hogy a szabad-

elpvűpárt mégis megjelenjék. És a szabadelpvűpárt ma este gyors konferencián elhatározta, hogy a holnapi ülésben megjelenik. De kicsoda furcsa megjelenés lesz az! A szabadelpvűpárt eljön s Nagy Ferenc ajskaival kinyilatkoztatja, hogy csak azért jelent meg, mert demonstrálni kívánja, hogy a megjelenés ok és cél nélkül valójában. Indítványoztatni akarja, hogy a t. Ház az új kormány megalkulásáig ne tartson ülést és érdemlegesen ne tárgyaljon. Ha a parlament elfogadja ezt az indítványt, akkor természetesen mindenki eltávozik; ha az indítvány nem megy keresztül, akkor a szabadelpvűpárt kivonul az ülésből. Vagyis: a szabadelpvűpárt eleinte nem akart megjelenni, aztán elhatározta, hogy megjelenik, de eltávozik. Már csakugyan Szent Dénes a patronusa ennek a szerencsétlen pártnak.

Nos, ha a szabadelpvűpárt megjelenik s Nagy Ferenc indítványa után eltávozik, akkor az ellenzék azt fogja bucsuzól odakiáltani, amit a távozó Kkuennek kiáltott:

— Isten hírével!

Mehet. A parlament mégis megtartja ülését. Hozzávaló joga vitán felül áll, oka pedig száz is van az ülésre. A száz ok közül a legaktuálisabbat fogja tárgyalni: a kiszolgált katonák visszatartását. De szóba fogja hozni azt a lehetetlen magatartást is, melyet a lemondott kormány tanúsított a parlamenttel és legelemből kötelességeivel szemben. A törvény szavaival fogja az ülésbe citálni a sztrájkoló kormányt, melyet a félhivatalosok már eleve mentegetnek. Ezek a félhivatalosok már azt is ki akarják sütni, hogy midőn a lemondott kormány nem akar a tanácskozásokban résztvenni, a legkorrektebb módon jár el. Furcsa korrektség és furcsa dicséret! Korrektnak mondják a kormány eljárását, mikor ez a kormány otthagyja vezetés nélkül a pártját és alkotmányos fedezet nélkül a koronát. És dicsérik egy kormányt az az állítólagos korrektségét, mely ha csakugyan az volna is, legföllebb olyan értelemben érdemelne dicséretet, mint az aszfaltlovag, aki szerencsét próbált ugyan Hungária asszonyosságával, de a jól megérdemelt lecke után legalább — gyorsan elkotródott. Hát hiszen ezt korrekt kotródásnak is lehet nevezni, de dicsérni mégis csak furcsa.

A holnapi ülés az el nem bocsájtott katonák s az elbocsájtott kormány dolgain kívül egyébvel nem fog foglalkozni. A közvélemény azonban mással is foglalkozik. A válság végtelen elhúzódása nem tartozik ebbe a rubrikába. Ez már jóformán senkit sem foglalkoztat. Ugy hozzá-

Calderon — harmuk közt a legnagyobb arisztokrata, bár az ő nemes családjára is elszegényedett kasztíliai család — szintén Madridban születik 1600-ban. Első nevelői a madridi jezsuiták, majd Salamancában filozófát, jogot és matematikát tanul. Drámairól tehetsége olyan korán megnyilatkozik, hogy már tizenhárom éves korában megírja első színpadi zsenéjét. Rangjához képest először a királyi udvarnál, majd — 1622-től 1630-ig — a királyi hadseregben szolgál, elsőbb Milánóban, azután Flandriában — és 1640-ben a főllászat Katalónia leigazói közt szerepel. De postai hírneve időközben olyan nagygyá vált, hogy IV. Fülöp király már 1636-ban megette udvari drámaírójának. Az is maradt élete végéig, ámbár 1651-ben az egyházi rendbe és 1663-ban a San Pedro kongregációba lépett. Meghalt 1681 május 25-én, nyolcvanöt éves korában. Csaknem harminc évvel élt tovább Shakespeare-nél, aki ötvenkét éves korában költözött el a földről, ahol nálánál hatalmasabb lángész még sohasem ragyogott.

Shakespeare mindvégig megtartja bohém-szabadságát, polgári függetlenségét. Lope de Vega és Calderon kolostorban végzik pályafutásukat, az egyik mint franciskánus barát, a másik mint a Szent Péter-kongregáció tagja. Ez a különbség vakító világosságot vet az angol és a spanyol nemzet karakterére. Ez magyarázza meg, hogy Shakespeare szelleme végtelenül szabadság- és elfogulatlan; hogy Shakespeare a maga örök és elmulthatatlan univerzális és az örök emberi képviselőjévé vált, míg a spanyol drámaíródalom, bármennyi színpetet alkotott is Calderon és Lope de Vega műveiben, vallásos rajongásának egyoldalúságánál fogva korlátolt maradt; szorosan vett nemzeti tulajdonságain nem igen emelkedett túl; az objektív jellemzés legmagasabb művészetét nem sajátította el; az emberiségre gyakorolt hatás oldalán Shakespeare immensz befolyását megközelítőleg sem érte utól.

Calderon termékenysége szintén rendkívüli volt, ámbár messze állott a Lope de Vega produkti-

vitásától. Százhusz darabot tulajdonítanak neki, de talán még többet is írt. Ő maga csak az *autos sacramental*est tartotta érdemesnek az összegyűjtésre. Ezen a címen hatvannyolc színművet publikált. A többivel nem törődött. Sok darabjában dicsőítette a katolikus szentség csodátévő hatalmát, de különben megpróbálkozott a dráma valamennyi válfajával és mindegyikben kitűnő tudott teremteni. Vallásos szimbólumai közül talán a legkiválóbb és legérdekesebb az a darabja, ahol Orpheus alakjában lépteti föl a halálon diadalmaskodó Krisztust, aki a sátn (Pluto) hatalmába került emberiséget (Eurydike) a katolikus egyház hajóján viszi napvilágra és menti meg az elkárhozástól. A spanyol-katolikus jellegű merevebben és nagyobb pompával emeli ki, mint Lope de Vega. A becsület, a királyhoz való hűség és az egyház előtt való vak meghódulás; ez a háromság uralkodik tragédiáiban. A *csodátévő mágnus*, *Patricius purgatóriuma*, *Az állhatatos fejedelem*, *A nagy Zenóbia*, *A nyílt titok*, *Az élet álom*, *Becsületének az orvosa*: ezekben a darabokban halmozta össze a legtöbb erőt és fenséget, noha Spanyolország határán túl alakjai nem olyan nagyok és igazak, mint a költő otthonában, ahol a spanyol világnézetet képviselik és össze vannak növe a föld taláival, a nemzet jellemével. Komoly drámái közül legszebb és legigazabb a *Zalameai bíró*. Itt a költő tulmegy a specifikus nemzeti korlátokon és hőse jellemében a tiszta emberi érzés magaslatára szárnyal.

A ma este bemutatott vígjátékban Calderon a Lope de Vega nyomdokain halad, de pszichológiája sokkal finomabb, nyelvében több a ritmikus báj, szövésében több az elmésség. Emberileg is közelebb állanak hozzánk a komédia alakjai, ámbár a spanyol tipust egyik sem tagadja meg. Don Diegóban a nocsábitó Don Juan vére kering, de nem olyan vézetes erővel, nem olyan vad lobogással, mint a kéjvágyak ebben a kegyetlen demónában, aki könnyeket és romokat hágy maga után. Don Diegóban a felsült szere-

mest kacagjuk, aki komikus helyzetekbe kerül. Mulatunk a könnyű kaliberű huncutságain. Van benne valami a Don Juan természetéből, de még több az ügyes svihák, aki nagyszerűen ért az emberek megpumpolásához és a legbonyolultabb helyzetekből kedves szemtelenséggel vágja ki magát. Több benne a furfangos róka, mint a vérszomjas tigris. Több benne a koldusdiák, mint az ördög. Több benne a partivadász, mint a tragikus csásibó. Rendkívül könnyelmű, de alapszában vége jó fiú, aki mosolyogva áll odább onnan, ahol levették aráról a maszkot. Érzéki természetű, szereti a szerelmet, de nem komor, fenyegető kitartással, hanem jó kedvvel fut a nők szoknyája után. Leikiismerete meglehetősen laza, de nem súlyos az atheizmus cinizmusáig; nem gyilkol, hogy célt érjen; és a gyilkolás után nem hív magához vacsorára kőszobrokat, hogy kimutassa istentagadó bátorságát. A tréfát jobban szereti, mint a vért; a fiúrt jobban szereti, mint a mindénáron győzni kívánó makacs erőszakot. Elmésen, elegánsan szeret kibujni mindenből. Az a főambicciója, hogy mennél több leányt és hitelezőt lefőzzön, de minden katasztrófa nélkül. Vakmerő játékba kezd két esinos spanyol kisasszonnyal, de pajkos intrikája úgy indul, hogy a veszedelmet ab ovo kizártnak tartjuk és gyönyörködve nézünk a fejlemények elé. Ez az ember arra van predestinálva, hogy két szék közt a pad alatt maradjon.

Don Diego Granadából Madridba rándul és ott egyszerre két uri kisasszonynak, donna Beátának és donna Klárának teszi a színpet. Még pedig kétféle néven. Beátának Dionisz, Klárának Diego néven udvarol. Beáta szebb és eszesebb; ehhez igazán vonzódik a fiatal lovag szíve; ebbe a leányba talán szintén szerelmes; de Klára gazdagabb; Diego ezt a kövér falatot sem akarna elszalasztani. Esetleg ezt veszi feleségül. Diego szolgálja, Rodrigo, — hűséges Leporellója ennek a kedélyes, komikus Don Juannak — a maga részéről szintén kettős játékot játszik a kisasszo-

szoktattak már bennünket, hogy permanens válságban töltjük napjainkat, hogy szinte el se tudunk már képzelni olyan idöket, mikor nem lesz válság. És miért is érdekelné minket a válság, mikor a törvényhozás másik faktora — vadászik? Franciaország megérhetett egy misét, Magyarország nem ér meg egy vadászatot. De igenis foglalkoztatja a közvéleményt az a munka, mely a kigondoló-bizottságban folyik. (Ámbár hiszen nem folyik az sem, csak csurog). Mindenki azt várta, hogy ez a bizottság lehető gyorsasággal fogja a többség katonai programját megállapítani. A gyorsaság alatt nem értette senki a hevenyészett munkát, de igenis remélte a megállapodás keresésében a szakadatlan törekvést. S most minden felülnést kell, hogy a bizottság *keddig* elnapolta tanácskozásait. Miért? Mert a kormány lemondott? Hát a program megállapításához is szükség van a kormányra? A kigondoló-bizottságot éppen azért küldték ki, hogy ő csináljon programot a pártnak, mely azt idejében prezentálhassa az új kormányra. Hogy most nincs kormány: az rossz lehet a koronának, a nemzetnek, a többségnek, de ha valaki örülhet ennek az állapotnak, hát a kigondoló-bizottság az. Neki igazán az a legkedvezőbb szituáció, hogy mindenféle kormányra való tekintet nélkül, kizárólag a többség felfogása szerint állapíthatja meg a hiányzó katonai programot. S mégis *keddig* akar szünetelni. Azt mondják, hogy időt kell engedni a nagy ellentétek elsimulására. A bizottsági tagok felfogásai között áthidalhatatlan ellentétek vannak. Ha ez igaz, akkor három nap sem fogja azokat jobban áthidalni, mint az elmúlt tíz hónap. És *keddig* nem fognak megegyezni azok, akik tíz hónap óta nem találtak ladikot, hogy az öket elválasztó vízen átkelve, egymást átölhessék. Ha mégis ilyen szüneteket ad magának a kigondoló-bizottság, akkor nem programot csinál, hanem taktikázik s az a legfőbb célja, hogy kivárja az új kormány kinevezését s az új kormánytól megkapja azt a programot, melyet neki kellene kigondolnia.

Vár a bizottság, vár a többség, vár a parlament, vár a nemzet, — de még várnia kell. A vadászat még tart...

Előké-születek a holnapi ülésre.

A holnapi ülés teendőinek megbeszélésére a képviselőház alelnöki termében az Ugron-csoport néhány tagja s egy-két pártönkivüli képviselő ma ülést tartott, melyen elhatározták, hogy a Ház egybehívását holnap *Holló* Lajos és báró

Kaas Ivor fogják megindokolni, továbbá, hogy határozati javaslatot terjesszenek a Ház elé a hároméves katonák visszatartása dolgában.

Az értekezlet lefolyásáról a következőkben számolunk be:

A képviselőház alelnöki termében ma délelőtt *Holló* Lajos, *Lovász* Márton, *Mohár* Jenő, *Beöthy* Ákos, *Eötvös* Károly, gróf *Zichy* Jenő, *Lenzl* Adolf, *Okolicsányi* László, báró *Kaas* Ivor és *Visontai* Soma érkekezle re gyűltek össze, hogy a képviselőház holnapi ülésén a Kossuth-párttal való együttműködésre nézve megállapodjanak. Hosszabb tanácskozás után abban állapodott meg a konferencia, hogy holnap a képviselőház megtörtént egybehívását *Holló* Lajos és báró *Kaas* Ivor fogja hosszabb beszédben megindokolni.

Holló Lajos kérte, hogy holnap határozati javaslatot terjesszenek a Ház elé az iránt, hogy a három évet leszolgált katonák szabadságoltatásának ügyét a Ház legközelebbi ülésére napirendre tűzzék. A határozati javaslatot vagy *Holló* vagy pedig *Tóth* János adná elő, akivel e tárgyban *Holló* még a mai nap folyamán értekezni fog. Az értekezlet ehhez hozzájárult.

Gróf *Zichy* Jenő és *Beöthy* Ákos bejelentették, hogy a holnapi ülésen ők is fel fognak szólalni a katonaság szabadságoltatása kérdésében.

Eötvös Károly jelezte, hogy ha a kormány a holnapi ülésen nem jelen meg, indítványozni fogja, hogy a parlament tegyen intézkedéseket a kormány ellen, mivel a kormány a parlamenti tanácskozáson jelen lennie törvényes kötelessége.

Lenzl Adolf jelenti, hogy a lugosi görög-katholikus román püspök körlevelet bocsátott ki egyházmegyéje papságához, utasítva azt arra, hogy a legénységet önkéntes katonai szolgálatra való belépésre buzdítsa. Holnap délutánra ő választókerületének papságát Buziásra értekezletre hívta egybe, amelyben felkéri a papságot, hogy a püspöki körlevélben kifejtetteket ne tekintse irányadónak, sőt a fiatalságot tartsa vissza az önkéntes katonaságtól. Az értekezlet ezt is tudomásul vette.

A szabadelvűpárt értekezlete.

Az országgyűlési szabadelvűpárt ma este 7 órakor báró *Podmaniczky* Frigyes elnöklésével értekezletet tartott a pártnak a holnapi képviselőházi ülésen követendő magatartása ügyében.

Gróf *Tisza* István általános helyeslés közepette hangoztatta, hogy a párt más álláspontot el nem foglalhat, mint azt, hogy amíg új kormány meg nem alakul, érdemleges diskusszióba nem bocsátkozik és minden érdemleges tárgynak más ülésnek napirendjére tűzése ellen is állást foglal. Indítványozza, hogy ez álláspont kifejtésével *Nagy* Ferenc képviselőt bízzák meg.

Nagy Ferenc készségesen vállalkozik a felszólalásra, de egyuttal felveti a kérdést, hogy

amennyiben a keletkezendő vita vagy valamely incidens következtében jónak látna, a mellet, hogy a párt álláspontját tolmácsolja, joga van-e egyáltalán az esetleg felmerülő kérdések tekintetében is nyilatkozni?

Gróf *Andrássy* Gyula azt hiszi, hogy ezt senkinek megtiltani nem lehet. Egyuttal azonban arra kéri az értekezletet, hogy a párt határozat ideig ne terjedjen, hanem maradjon meg abban a keretben, melyet gróf *Tisza* István indítványozott. Ha valaki szükségesnek tartja privátim sajtó nézeteit is tolmácsolni, azt, ismétli, senkinek megtiltani nem lehet.

Bedő Albert: Azt hiszi, helyesebb, ha az, aki a párt nevében szólal fel, nem terjeszkedik túl felszólalásában azokon a korlátokon, melyeket megbízása kijelöl.

Ezek után a párt egyhangúlag elfogadta *Gróf Tisza István indítványát* és a párt álláspontjának a holnapi ülésen leendő kifejtésével *Nagy* Ferencet bízta meg.

A szabadelvűpárt kilences-bizottsága ma délelőtt 11 órától déli 1 óráig, majd délután 5 órától 7 óráig folytatta *Sell* Kálmán elnökle alatt a szabadelvűpárt katonai programjának megállapítását. A bizottság munkálkodását csak a jövő héten fejezi be és legközelebb október 6-án kedden tart ülést.

Rosszul állhat a páciens dolga, hogy oly sűrűn érik egymást a konziliumok a szabadelvűpártban. Pár héttel ezelőtt még *Sándor* Pált veszedelmes pártütközést tartották, mikor a válság elosztására pártértekezletet kívánt. Ma pedig már a harmadik konferenciát is megtartották az udvari politika augurjainak: gróf *Tisza* István és gróf *Andrássy* Gyula valóságos belső és valódeges titkos tanácsosok sűrűgésére.

A Lloyd-klub nagyertermében temérdek szék volt felállítva, de a székes királyi párt képviselői közül alig jelentek meg többen, mint a legbékésebb hétköznapiakon szoktak. Konstatálni lehet tehát, hogy a többség ma kisebbségben maradt a klubban és báró *Podmaniczky* Frigyes, a galamb-ész elnök galambszelid harei riadójt, melylyel a pártot szoros összetartásra szólította, csak kevesen hallgatták.

A régi miniszterek se jelentek meg teljes számban. Gróf *Khuen-Hédervary* egészen hiányzott, akik pedig eljöttek, szerényen elvonultak a közönség közé. Ugyse ők vezetnek már. *Láng* Lajos egy sarokban húzódott meg *Sell* Kálmánnal, a kigondoló-bizottság programterveiről beszélgetve. Sokan azt következtették ebből, hogy a program keresztülvitelére *Láng* Lajos van ki-

nyok szobaleányával, Sárával és Inezzel. Az ur és az inas udvarlása párbuzamosan halad egymás mellett. Az egyik finomabb stílusban, a másik vas-kosokban, olyanformán, mint *Diego* szerelmének a paródiája. *Rodrigo*, a szolga, egyelőre szerencsésebb az uránál, mert kettős udvarlása révén örökké éhes gyomra megtekinthet izes harapnivalókkal. *Diego* még csak reményekből és boldog sohajtásokból él.

Diego kettős játéka egy ideig sikerül. *Diego* és *Dionisz* néven külön-külön magába szereti *Beátát* és *Klárát*. A hódítás hamar megy, mert a furfangos hidalgo tüvezsemű, csinos arcú, déceleg legény, aki gyönyörűen társalog; valóságos mestere az udvarlásnak; bókjai csattanó ötletek és virágessék. A leányok el vannak ragadtatva *Diego* szép arcától és szellemétől. *Beáta* *Dionisz*-ért rajong és *Klára* *Diegő*-ért. Mindkettő azon a ponton áll, hogy szakítson a maga lovagjával, akinek a széptevését eddig kegyesen elfogadta. *Klára* *Leonello*-t, *Beáta* *Félixet* akarja száműzni magától. A kisasszonyok személyesen még nem ismerik egymást. A vakmerő *Diegonak* ez volt a szerencséje. De most a kétségbeesett *Leonello* felkéri *Beátát*: menjen látogatni *Klára*-hoz, beszéljen a szívére és térítse vissza hozzá. *Beáta* csakugyan elmegy *Klára*-hoz. Kötelességesen bevallják egymásnak, hogy szerelmek; hogy most szeretnek először és igazán. Eppen javában magasztalják az új kedvet, amikor belép *Diego*, nem sejtve, hogy *Beáta* együtt turbékol *donna Klára*-val. A meglepetés nagy, de *Diego* rögtön föltalálja magát. Amikor *Klára* bemutatja neki *Beátát*, ugy tesz, mintha nem ismerne; mintha most látna először. *Beáta* nem árulja el zavarát *Klára* előtt, de mikor *Klára* egy percre kimegy, hogy frissítőt hozzon neki, kérdésekkel támad *Diegő*-ra: On nem *Dionisz*? Sohasem volt a lakásomon? Nem ön adta nekem ezt a drága nyakláncot? (Nótában: a drága nyaklánc talmi arany. Közönséges pak-fong-jóság.) *Diego* szemtelen hidegvérrel mindent letagad és rendületlen grandezzaival távozik. *Beáta*

is elmegy *Inez*-re, a szobaleányával, aki még düheőbb, indignáltabb a kisasszonyánál. *Diego* inasa, *Rodrigo*, most Sárával, a *Klára* szobaleányával édelegni kezd. Sara minden maradék-ételt elebe rak és *Rodrigo* cápa-étvágygyal zabál. Ekkor *Inez* váratlanul visszatér, hogy *Beáta* kisasszony ittelejtett zsebkendőjét megkeresse. *Rodrigo* nem olyan ügyes, mint a gazdája. Egy ideig ide-oda forog *Inez* előtt, de *Inez* végre ráismer és fölpofozza. Sara szintén dühbe jön és jól nyakon teremt a kétkulcsost.

A következő színen *Beáta* lakácán vagyunk. *Jón* *Diego* mint *Dionisz* és remek trópusokkal árasztja el *Beátát*, aki még mindig a tegnapi találkozás hatása alatt áll. *Beáta* kéri *Diegőt*, vallja be az igazat:

Don *Dionisz* utólagra kérem...
Nem lehet, hogy meg ne szánjon...
Irgalomból... Nem fogok, igérem,
Zúgolódni szemrehányón,
Mert én nem vagyok — a másik.
Őn a szerenbolundulásig
Játszsa ezt a kettős szerepet!
Kérem önt, ha egykor szeretett,
Vallja be, hogy *Diego* is ön,
S csak ha *Klára* házából kijön.
Dionisz — az én számomra! Nos?

— Igazán nem értem, mivel téveszthet össze, — válaszul *Inez* impertinens nyugalommal *Diego*. Ez a szemtelen tsgadás annyira imponál *Beátának*, hogy kételkedni kezd: hátha mégis két külön személy *Diego* és *Dionisz*? Ebben a hitében megöröszíti *Sancho*-t, a vén hiu gavallér és *Diego* együgyű hitelezője, aki összejátszik *Diegő*-val és elmondja *Beátának*: éppen most látott egy fiatal embert, aki úgy hasonlít *Dionisz*-hoz, mint egyik tojás a másikhoz. — Hej, ha mi ketten összekerülünk, de boldon eset lesz! — kiáltja nagyhetykén *Diego*. Ez a felkiáltás jó ideát ad *Beátának*. Titokban odaugr *Inez*-nek:

Inez, tüstént *Klára*-hoz szaladsz
Levelemmel, amit átál adsz...
Arra kérem, küldje szóval,
Üzenetjél *Diegő*-val.
Ötör délután — de pontban.
Akkorára iderendelem
*Dionisz*t is!...

(fenn)

Dionisz ur, holnap ötre
Pontban ötre legyen itt!
Nemde számíthatok önre?

A verem meg van ásva, de *Diego* még nem pottyan belé. *Rodrigo*-val és *Sanchó*-val új cselst sző és ez is sikerül. Pontban öt órakor ott áll *Beáta* erkélye alatt *donna Klára* ajándékával, de a következő pillanatban kardot ránt *Rodrigo*-ra, verekszik vele és elfogatja magát azzal az álcsendörrel, akik erre a célra *Sancho* öltöztet föl. A csendör elhurocra *Dionisz*-t és nyomban ezután — miálatt *Beáta* és *Inez* segítségért sikolt — betoppán *Diego* és átadja *Beátának* a *Klára* ékszerdobozát. *Beáta* most már meg van győződve, hogy tévedett. *Klára*-val, aki éppen látogatába jön hozzá, vidáman beszél erről a csodálatos esetről. De az igazság most derül ki. *Leonello* és *Félix*, akik véres bosszút akarnak állani a csábítón, berohannak a színpadra és felelősségre vonják *Diegőt*. Az egyik *Dionisz*-t, a másik *Diegőt* keresi benne. *Diego* nem tudja, hogy a kisasszonyok az ablak mögött hallgatónak és hosszas kertelés után végre színt vall. *Klára*-ja, hogy ő *Diego* és *Dionisz* egy személyben. Menségére ezt a nagyon jellemző tirádát mondja el:

Férfinak vagyunk — legyünk hát nyitlak!
Férfinak rászadni férfit — nemtelenség!
Ó de nót!... Vajjon ilyen szerencsét
Melyikünk mulaszt el? Ez művészet,
Tréfa, játék; ez a férfi-ézésnek

szemelve miniszterelnöknek. Az ő kinevezése, azt mondják, az új hid megnyitásával van kapcsolatban, amikor a király is eljön Budapestre.

— Csak hogy most olyan hidat kellene építeni, — veti közbe valaki — amely a válságból átvezet a békés kibontakozásra.

— Hátha aki ezt a hidat építette, megteremtheti azt a másikat is — mondja titokzatos szemhunyorítással egy beavatott, aki ismeri *Láng Lajos* összeköttetéseit az udvarral.

Sokaknál ezt a kombinációt támogatja és megerősíti az is, hogy *Láng Lajos* kitanult zsurnalista. A klubban régóta beszélik, hogy a mostani hangulatot a sajtó teremtette és minden bajnak a sajtó az oka. A sok újság megméltelyezi a népet és a konkoly magvát hinti a békés polgárok között. Ezen csak egy zszurnalista miniszterelnök segíthetne.

Egy ós mameluk, ki most tért vissza kerületéből, a sajtó hatalmáról csodadolgot mesél.

— Kerületemben — mondja — két főkortes volt. Az idősebb kormánypárti, a fiatalabb ellenzéki és mind a kettőt Tatár Mátynak hívják. A mostani bizonytalan helyzetben jónak láttam meglátogatni mind a kettőt és szívélyes barátsággal közeledni hozzájuk. Hanem fordult a világ! Az idősebb Tatár Mátás hidegen fogadott. A fiatalabb Tatár Mátás, régi, elkecsereedett ellenségem szívélye ölelt. Nem tudtam megérteni a dolgot, míg a postamester ravaszul meg nem magyarázta, hogy hónapok óta rosszul kézbesítették nekik a lapot és azóta a fiatalabb Tatár olvassa a kormánypárti lapot, az idősebb pedig az ellenzéki újságot. Azért változtatták meg az elveiket.

— Vannak is ma igazi szabadelvűpártiak! — kiált fel sötét szemrehányással egy másik orthodox tagja a klubnak, aki nem tudja megbocsájtani a renitenskedőknek, hogy minap az ellenzékkel szavaztak.

— Ki kell békülnünk magunk közt — hangoztatják mindenféle — különben az ellenzék győz és a holnapi képviselőházi ülésen mi is kivonulhatunk Héderváry után.

A belső béke kedvéért gróf *Tisza István* indítványozza, hogy dr. *Nagy Ferenc*t, a nemzetipártit, bízzák meg a pártáthozat holnapi előadásával a képviselőházban, mely szerint az új kabinet megalakulásáig függeszték fel az üléseket.

Mikor lesz az új kormány kinevezése? — senki se tudja és így a szabadelvűpárt mai határozata

már előre szankcionálja a képviselőház elnapolását bizonytalan időre.

Ha a király nem segít, bizony még magunk fogjuk felfüggeszteni az alkotmányt csupa lojalitásból.

Kubinyi Géza átváltséle.

Kubinyi Géza szabadelvűpárti képviselőt abból az alkalomból, hogy a képviselőház szerdai ülésén *Koerber* miniszterelnök támadását visszautasította, illetve hogy kijelentette, hogy oly kormányt, amely e támadást visszautasítani nem meri, nem támogat, kerülete táviratilag üdvözölte. A tisztán szabadelvű polgárokból álló jelsvai kerület a következő sürgönyt küldte Kubinyi Gézának:

Szerény, de lelkes visszhangja gyanánt annak az élénk közéletiségnek, melyet a parlamentben elhangzott a nemzet érdekeit és önértékét védő hazafias kijelentései választókerületünkben kellettek. Jogadja képviselő ur meleg üdvözlőnk kísérőjében elismerésünkre és tiszteletünkre öszinte kifejezését. *Basitides* polgármester, *Baltaár* ev. lelkész *Biok*, *Piacsek* rendőrszkapitány, *Csernoch* kereskedő, *Kunz* főszolgabíró, *Polcz* tanító, *Podhaszky*, Kőbörg herceg erdőinek igazgatója, *Neogrady* hercegi főszárményvédő, *Hoffman* kereskedő, *Csnbur ügyvéd*, *Cselegdy*, *Habányi* városi főjegyző, *Jurin* igazgató-tanító, *Csnbur* kereskedő.

A kérvényi bizottság.

Szatmár-Németi városa tudvalevőleg fölirt az országyűléshez s azt kérte, hogy a hároméves katonákat bocsássák haza. A kérvényt a kérvényi bizottsághoz utasították azzal, hogy a bizottság a legközelebbi ülésen torjesszen véleményem jelentést a Ház elé. A bizottságnak ma délelőtti tíz óra körül kellett volna *Szatmár-Németi* városa tüziratát tárgyalnia, hogy a képviselőház állást foglaljon a kérvényben. A bizottság tagjai azonban ma, oly kis számmal jelentek meg, hogy *Szatmár-Németi* Árpád elnök kénytelen volt a határozatképtelenség konstatálása után, az ülést kezdő délelőtti tízenegy órára halasztani. A kérvényi bizottságnak husz tagja közül ma csak *Daróczy Aladár*, *Hegedűs Károly*, *Gorove László*, *Révai Mór* és *Endrey Gyula* jelentek meg.

Mikor ilyen fölfontosságú kérdésben való határozathozatalról van szó, kizártnak kell tartanunk, hogy a bizottsági tagok ilyen csekély érdekűtést tanusítanak a kérdés iránt. Szinte hitelt kell adnunk annak a föltevésnek, melynek ellenzéki férfiak körében ma több szószólója akad, hogy a bizottsági ülésre szülő meghívók körül történhetett valami hiba vagy tévedés s hogy nem számoltak avval a körülménnyel, hogy az érdekelt képviselők nagy része már a legutóbbi képviselőházi ülés után eltávozott a fővárosból s a meghívókat nem kaptak kézhez. Sokan a szabadelvűpártiak taktikázását látták a dologban, amely arra volt számítva, hogy a képviselőház állásfoglalását ilyen módon késleltessék a katonaság visszatárasa dologában.

Gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök

egyébként szintén megjelent a bizottság ülésén. A tíz órára hirdetett ülésre, igen stilszerűen, fél-tizenkettőkor érkezett avval, a szándékkal, hogy nyilatkozzon fog. A határozatképtelen bizottság látára azonban kijelentette, hogy nyilatkozatát nem fogja megtenni, ami egyébként a legkisebb szerencsétlenség a dologban. A miniszterelnök nyilatkozata tudniillik abból állott volna, hogy ő nem nyilatkozik. *Khuen-Héderváry* Károly csak annyit akart mondani, hogy ő nem miniszterelnök, tehát nem nyilatkozhatik, hanem tegyék el az ügyet egy jobb időre. Így maradt el a miniszterelnök nyilatkozata, amely, amint mindezekből kiviláglik, különben sem lett volna érdemes arra, hogy megtegyék.

A szabad ellenzék.

A nemzeti ügy ama kiváló harcosai, akik semmiféle parlamenti párt kötelékébe nem tartoznak, szervezeten fognak ezentul a harc szolgálatában állani. A szabad ellenzék, — így hívják gyűjtőnéven a parlament e csoportját — ma megállapodott abban, hogy ezentul külön párt helyiségben fog összejúlni s ott tartja meg tanácskozásait, melyeknek az a célja, hogy állandóan kontaktusban legyen az ellenzékkel. A szabad ellenzék tehát egy ad hoc pártot fog alkotni, mely egyedül a most folyó politikai küzdelem erősítésére szervezkedik.

A vasutasok adója.

A kormány törvénytelen cselekedeteinek sorában nem utolsó s nagyon is figyelemreméltó az, melyről egy vasuti hivatalnok értesít bennünket. A vasuti hivatalnokok, akik bár államhivatalnokok, de a magyar alkotmány tiszteletében növe föl törvénytelenségre szintén nem szoríthatók, jogosan panaszkodnak a miatt, hogy *fizetésükből az adót most is levonják*. Ex-lex idején adót fizetni senki sem tartozik, behajtani az adót senkinek nem áll jogában s ha — amint a vasutasok panaszojúk — adójukat most is levonják, ez nyílt törvénytársítás.

A komáromi dakák.

A 83. gyalogezred *Komáromban* állomásozó legénysége a minap egy kis tüntetéssel fejezte ki rokonszenvét a nemzeti jogokért küzdők iránt és egy kisebb hangosabban talált zugolódní, mint ahogy a katonai regu'á jónak tartja. A tüntetés után nyomban saigoru vizsgálat indult meg s az egész ezred legénységét legott visszatartották a kaszárnyákban. *Komáromban* föltűnést keltett, hogy a tüntetés óta a különben mindig nyitott várba polgár embernek nem volt szabad belépnie. A várra állandóan kettős őrség vigyáz. Ma a kettős őrség dacára is kiszivárgott a várból az a hír, hogy a katonai hatóság komény bosszút állott az elégedetlen bakákön s egész sor katonát nyolc hónapig egy évig terjedő börtönrre és a börtönbüntetés idejével azonos utánszolgálatra ítélte el.

Az olaszok rokonszenvé.

A külföld is megmozdul s felénk küldi üdvözlét a nemzeti jogokért vívott küzdelem nehéz óráiban. A *trienzi* és *trienzi* olaszok *Kosuth* Ferenchez üdvözöl levelet írtak, melyben a magyar nemzet harcához sikert és a szabadság ügyének diadalát kívánják. Az érdekes levél így hangzik:

Tisztelt képviselő ur! Az a harc, amelyet a magyar nemzet a Habsburgok katonái fölénnyel ellen folytat, a *civilizációért* folytatott nemes küzdelem. Olyan harc ez, amelyikkel rokonszenvetlenség mindazok, akik a zszurnok rabiga alatt nyögnek. Kívánjuk, hogy teljes és ragyogó győzelem koronázza az önök szabadság és hogy ez a győzelem jelezze a szabadság új érájának kezdetét reánk, Ausztria által leigázott olaszokra nézve is, hogy együtt örvendjünk a közös ellenség fölött aratott diadalon.

KÜLFÖLD

Az új bécsi nuncius. *Taliani* bécsi prouncius, akit tudvalevőleg bibornokká neveztek ki, tavasszal megvlik az állásától. Utóda *Granito di Belmonte* érsek, brüsszeli nuncius lesz. A pápa ugyan *Merry del Valt*, ezt a fiatal vatikáni prelátust szeretne volna Bécsbe küldeni, de a külügy-minisztérium nem fogadta el, dacára annak, hogy *Merry del Valt* az apja bécsi spanyol nagykövet volt. A fiatal prelátus ugyanis nemesek kedvence volt *Rampollán*nak, hanem az ex-államtitkár politikájának fanatikus híve is. Ha a monarchia erőlyesen tiltakozott *Rampolla* pápává választása ellen, akkor tiltakozik az ő hű tanítványának nunciussá való kinevezése ellen is.

A német osztorhajavaslat. Németországban általános meglepetést kelt az a hír, hogy a kormány eredeti szándéka ellenére, az országyűlés

Torna; edz, mulatni egyaránt,
Ha az asszony szíve lépre megy!
Hogy aztán a végzet hova ránt,
Bűnbe, vagy éreynbe — : egyre megy!
Amit én — mások is megteszik,
S éppen az, ki nyíltan tán leszed,
Köt ilyen kalandot egyre-másra.
Gáncsra hát, vagy éppen meghalásra
Semmiféle okot nem találók!...
Most pedig szolgálatukra állók!...

De a párbajból semmi sem lesz. A kisaszszonyok lemennek az utcára, karon fogják nemes udvarlóikat és elsétálnak velük, megvett pillanást vetve a lelécazott *Diegóra*. *Rodrigo* pityergogni kezd gazdája balesetén. De a könnyelmű és konzekvens seladon hetykén közbevá:

Egy kudarc még nem határoz.
Nem a világ ez a város.
Eg-két ponyva az én sátram,
Felütöm azt bárhol bátran.
Szerelemes nők mindig lesznek,
A kik szárnyuk alá vesznek!

A darab megírása óta több száz év telt el, de az a gvallér-morál, amit *Diego* hirdet, ma is él és uralkodik. Ez a *Diego* több mint spanyol típus. Ebben az alakban ezer és ezer férfi olvad össze mindenféle nemzetiségből. Ilyen *Diegók* légiószámra csatangolnak a nagyvárosok, a világvárosok, a székesfővárosok aszfaltján és gránitkövezetén. Azzal a különbséggel, hogy nem olyan elmések, nem olyan mulatságosok, mint a *Caldeiron* ékes beszédű, ötletes figurája.

A spanyol vígjátéknak egészben véve friss és klasszikus zamata van. A régi konvenció csak imitt-amott üt át a donnák és a nyelvész szabaleányok alakján, de a férfiak pazar komikummal vannak festve. *Diego*, *Rodrigo* és a gimpli *Sancho* kabinet-alakok. Az a jelenet, amikor *Diego* pár-

bajt viv *Rodrigo*val s amikor *Sancho*t újabb kölcsönökre ugratja és végül a talmi aranylánccal átadja neki zálogul: *Molière* tollára méltó.

Ezeket a pompás részleteket a közönség ma este zajos tetszéssel, nyílt színen kitörő tapsokkal honorálta. A hatás még nagyobb lenne, ha több leüdülettel, gyorsabb tempóban játszanák a darabot; ha jobban kiemelnék a dialóg csattanóit; ha több művészettel, több odaadással mondanák a szép és csengő *trocheusok*, *Makai* *Emil* bravuro versait. Amíg ezeket a dallamos, kedves, pajkos verseket halgattuk, mely fájdalommal gondoltunk a mi szegény, korán elkötözött barátunkra, aki azon az uton volt, hogy a legelső mesterek közé emelkedjék lelkének a meleg inspirációjával és bájos nyelvének a művészetével.

Császár játszotta *Diegót*, *Rósahegyi* *Rodrigo*t, *Cs. Alszeghy* *Irma* *Beátát*, *Lánczy* *Ilika* *Klárát*, a szobaleányokat *Dellis* *Emma* és *Liget* *Juliska*, a szerelmes udvarlókat *Dez* *és Horváth*, *Sancho* *Gabányi*.

Ma lépett életbe az az intézkedés, hogy a felvonások kezdetén tul nem bocsátottak be senkit a nézőtérre. Nálunk, ahol a közönség nem disciplinált, nem figyelmes, — ahol a későjövők járása-kelese sokszor botránnyos és a darabok első felvonását majdnem élvezhetetlenné teszi: ez a szigorú intézkedés motiváltnak látszik. De vigyázni kell, hogy az alkalmazás okos legyen és talán csak a bemutatott előadásokra, vagy az első felvonásokra szorítkozzék. Hogy minden darabnál és minden felvonásközben előljárj az azoknak az utját, akik esetleg egy félperccel később állanak az ajtók elé: ez kellemetlen zaklatással járhatna. Annál inkább, mivel a Nemzeti Színházban nincs foyer, ahol a künnrekedt néző megvárhatná — néha egy óra múltán, mert ilyen felvonások is vannak — annak a jegyszedők újra megnyitják előtte az ajtót.

megnyitása alkalmával a trónbeszédben szó lesz a csatornájavaslatról és a kormány javaslatot fog előterjeszteni az Odera szabályozásáról.

A cár királyunknál.

Budapest, október 2.

Műrztogben ma reggel folytatták a vadászatot. A két uralkodó negyedkilenckor indult el cserkészni, s ezen résztvevő gróf Kapnist bécsi orosz nagykövét és a cár kísérete is. Miért, miért nem, a biztossági szolgálatot ma egész váratlanul nagyon megszorították a neubergi országúton, s a már kirendelt 200 csendőr mellé még ötvenet rendeltek, az egész országutat pedig teljesen elzárták a közlekedéstől ótórai tartamra. A cár lövőállását tegnap óta állandóan csendőrök őrzik. Az uralkodók tegnap este az elejtett vad megtekintése után visszavonultak és késő éjfélig együtt maradtak. A mai vadászat után a miniszterek és nagykövetelek tanácskoztak fogtak, ezután össze lojják foglalni tanácskozásuk eredményét és azt az uralkodók elé fogják terjeszteni. Eredetileg az volt a megállapodás, hogy a cár csak vasárnap reggel utazik el innét, de a program annyira megváltozott, hogy a cár már holnap délután utazik el; az udvari vonat öt órakor érkezik Meidlingba, ahol a király elbucszik a cártól, aki ezután megszakítás nélkül folytatja útját Darmstadtig.

Gróf Goluchowski külügyminiszternek, aki már a múlt évben is barátságos érintkezésben volt a balkáni ügyek miatt Lamsdorff gróffal, ma alkalmá volt barátságos eszmecsereit folytatni az orosz külügyminiszterrel. A cár látogatásának ideje alatt a két külügyminiszter még más alkalommal is fog tanácskozni.

Műrztog, október 2.

Ma délben rendkívül érdekes s nagyon kevesek által megfigyelt epizód játszódott le a Schönauer-villában, hol a külügyminiszterek vannak szállva. Lamsdorff és Goluchowski kimentek a villa nyitott erkélyére, hol már elő volt készítve egy asztal, tele írományokkal. Egyik miniszternek sem volt a fején kalap. Gróf Lamsdorff egy vastag paksamétából valami hosszú elaborátumot olvasott föl Goluchowskinak, aki kollegáját többször félbeszakította megjegyzéseivel.

Műrztog, október 2.

Összesen 67 zergét löttek, de ez a szám az utólagos kutatás által valószínűleg emelkedni fog. Miklós cár és Ferenc József király 3-3, Ferenc Ferdinánd főherceg 16 zergét lött. Kévéssel háromnegyed 4 óra után a felségek a vadászakastélyba érkeztek.

Műrztog, október 2.

Gróf Lamsdorff délelőtt Savinsky titkárral körülbelül 1 órai sétát tett a Műrztog-parton. Gróf Goluchowski és báró Aehrenthal 2 óra felé távoztak szállásukról és sétát tettek a neubergi úton és 1/4 órakor tértek vissza. A két miniszter a nap folyamán folytatta megbeszéléseit.

Műrztog, október 2.

Miután délután a felhők mind sűrűbben tornyosultak, este 6 órakor permeleni kezdett az eső. Mind a mellett az egész lakosság összesereglett a Műrztog-parton, hogy a vadászakastély esti hangversenyét hallgassa, mialatt a felségek vadászvendégekkel ebédre gyűltek össze. Ismét tájér és tiroli dalok és vadászkiáltások szava hangzott fel. A programot egy művészesen előadott pistonszólo és két fuvola-szólo kúrtkísérettel gazdagították. A hallgatók közt sok hajtó volt, akik a nap téradalmi dacára odaöttek, valamenyien napbarnította férfiak, tászkával és hegymászóbottal felszerelve. Az itteni lakosság ünnepnapoknak tekinti ezeket a napokat, melyeken ő felségek itt vadászik. A kocsmákban késő éjfélig ceterák és vidám énekszó hallatszik. Az ebéd után, amely ismét a legjobb kedvben folyt le, a mind erősebb eső dacára a vadászharsona hangjai közt megszemlélték az uralkodók a főherceg és a vadászvendégek a vadászakastélyt, az egész vadász-és erdőszemélyzet jelenlétében. A mai cetera valamivel előbb ért véget, mint az előző napokon. Holnap korán reggel kezdődik a vadászat. Ha az erős esősé tovább tart, úgy, hogy a Schuster-szohlagban tervezett zergevadászat lehetetlenné válnék, előkészületeket tettek Olgradban póthajtásra.

Pétervári, október 2.

A Journal de St.-Petersbourg írja: Miklós cárnak a jelen időben Ferenc József királynál tett látogatásának különös jelentősége van. A Macedóniában ki-tört zavargások kezdete óta a két szomszédos hatalom nem szűnt meg azon egyezmény értelmében, amely 1897. óta a balkáni politikája alapjául szolgált, a béke művét tetterősen dolgozni. E tévelykenységüket, mely a két uralkodó lelket és önzetlenségét táplálta, a többi nagyhatalom, méltányolni tudta. A határozott

eljárás, melyet az osztrák-magyar és az orosz kormány Konstantinápolyban és Szófiában folytatott, annak megértésére vezetett, hogy a porta és a bolgár fejedelemség között a konfliktust el kell kerülni. Az összejöttökés lehetősége, mely oly közel volt, pillanatnyira elhárult. A pétervári és bécsi kabinetek nagyon is meg vannak győződve az elvállalt feladat fontosságáról, amidőn reformtervezetet iniciáltak, és számot vetettek békés törekvéseik utolsó eredményeivel. A két uralkodónak összejövetelükre külügyminiszterek kíséretükbenlétén, a teendő intézkedések bizonyára tanácskozásuk tárgyát fogják képezni. Európa bizik a nagy békeszereteten, amely a két kormány intézkedéseit vezeti és azért elvárja, hogy a jelen megbeszélések jótévő behatással lesznek a Balkán-válság megoldására.

Balfour programbeszéde.

Budapest, október 2.

Balfour angol miniszterelnök a sheffieldi tornacsarnokban tegnap este órási hallgatóság előtt tartotta meg bejelentett beszédét, melyben véglegesen megvázolta a kabinet új programját. A hallgatóság egész Anglia konzervatív pártjának a bizalmi férfaiából került ki.

Balfour nagyon akadozott a beszéde elején; a nagy izgatottságtól háromszor is elakadt a szava. Egész beszéde a tarifakérdésnek volt szentelve s végül a nemzethez intézett főhírvá lett belőle, hogy szaktitsen a passzív szabadkereskedelmi politikával s a külföldi államok mind magasabbra emelt védvamos falait úgy törje keresztül, hogy megtöröl vámok föllállítását helyezze kilátásba.

Beszéde folyamán kifejtette, hogy nem lehet kétség az iránt, hogy Anglia érdekei az idegen tarifák alatt sokat szenvedtek. A szabadkereskedelem csak üres név, hiu játék. Cobden soha sem áldomhatott a bekövetkező trézi-rendszerrel, amely a védvám-rendszer alatt keletkezett.

A szabadkereskedelem kárt tett az angol tőkében és munkában. A dolgok jelen állása számára szóló nem tud gyógyító szert, de igenis tud enyhítő szert. Egy nemzet sem végezheti jól dolgát, mely megpróbálja magát a cselekvés jogától. Szóló azt követeli az országtól, adja meg a kormányának a szerződés szabadságát. Nem hiszi, hogy az ország hivatott élelmiszerek behozatalára. Azt is kifejti Balfour, hogy a közvélemény mai állásához képest az élelmiszer-megadóztatás nem fekszik a gyakorlati politika határain belül. Hogy később senki se mondhatja, hogy homályosan beszélt, kijelenti, hogy a két utolsó nemzedék kereskedelempolitikai állapotát meg óhajtja változtatni. Enyhíteni akarja azon kárt, amelyet Angliának elleneség tarifákkal tettek. Módszere nem lehet tökéletes, még ha egész terjedelmében is kísérlelnék meg, ami pedig nem történhetik meg, mert az ország az élelmiszerek megadóztatását nem fogja tűrni. Ot felszólították, hogy vegye át a vezetést, és mint a párt vezetője vezetni akarja a pártot. Szilárd abbéli meggyőződése, hogy politikája egybehangzik pártjának erős hagyományával.

Beszédeben még a következőket mondta: Ha elvető iteleket hallok a politikáról, mely Németországban és más nagy iparállamokban a kereskedelemnek védvamosokkal való különös kiterjedésére vezetett, az az érzésem támadt, hogy ezen nemzeteknek velünk szemben olyan válaszuk van, amelyre mi viszont felelni nem tudunk. Mondhatják, hogy bár e tekintetben védvamosok vannak, valóság-gal állandóan szabadkereskedelmet folytattak, úgy hogy a jelen pillanatban a német birodalom és az amerikai Unió területén a szabadkereskedelem minden vámmal való korlátozása, amely a termelést akadályozhatná vagy a jólét emelkedését korlátozhatná, hazaszeretetük és gondosságuk által el van hártva. Ezek után joggal kérdezhetik, hogy mi Angliában mutathatunk-e fel hasonló képet? Majd így folytatja beszédét: Idegen államok gyakran az összes árukra kivétel mindenképpen magas bevitteli vámokból indulnak ki, amelyeket ezután adott alkalommal leszállítanak. Az ilyen eljárás nem helyén való, mert kereskedelmünk túlnaggy zavarását foglalja magában. Azonban azt hiszem, minden idegen államot, amelyről azt hisszük, hogy velünk túlságosan igaztalanul bánik el, értesíthetünk arról, ha ez ugyan hátrány nélkül történhetik, hogy mi, ha politikáját meg nem változtatná, kénytelenek volnánk kivitelet ellen irányuló lépéseket tenni.

Sheffield, október 2.

A konzervatív képviselők reggelijén Balfour miniszterelnök ma beszédét mondott, amelyben elismerte, hogy a helyzet nehéz. A pénzügyi kérdést illetően nincs mit hozzátenni, a legutóbbi események lényegileg nem szakították ketté a pártot, de a kormány igen, Anglia elvesztette a legnagyobb gyarmatügyi

minisztert, akit valaha látott. Chamberlain érdemeit nem lehet túlozni, helyét nem lehet kitölteni. Nincs mit hozzátenni azokhoz az okokhoz, melyek Chamberlainra arra a feltevére indították, hogy ügyének jobban szolgált volna hivatalos állásban. A párt jövőjét illetően nincs ok csüggedésre. Az unionista-párt sohasem volt jobb helyzetben, ellenfelei pedig sohasem voltak reménytelenebb zavarodásban. Azt hiszi, hogy az ország az unionista párt felé fog fordulni, ha az ország nehézségei közt lesz és nagy érdekek forognak kockán. Milner lord vonakodását illetően, hogy a gyarmatügyi államtitkár hivatalát elfogadja, Balfour tagadja, hogy Milner azért nem vállalkozott volna, mert a kormány politikájától eltér. Nincsenek nézeteltérések Milner lord és a kormány közt a birodalom vagy a szűkebb haza politikájának bármely kérdésében. Milnernek azonban az a nézete, hogy a nehéz dél-afrikai kérdésen a helyszínen jobban uralkodhatik. Balfourra ugyan az volt a nézete, hogy ezt jobban megteheti a Downing-streeten, de nem tudja erről Milnert meggyőzni. Milner meggyőződése a birodalom szempontjából igen sajnálatos.

HIREK

Budapest, október 2.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Szeptember 30-ikán új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásuk a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hír. Gonia Béla miniszteri osztálytanácsos az „Erzherzog Karl” hadihajó vizrebozásai ünnepejére ma este Triestbe utazott.

— Lipót király Bécsben. Bécsből táviratozzák: Az Allgemeine Correspondenz értesítése szerint Lipót belga király e hónap közepén meg fogja látogatni Bécsben Ferenc József királyt s néhány napot fog az osztrák fővárosban tölteni. A látogatás alkalmából az udvarnál ünnep készül. Annál a feszült viszonyról fogva, amely a belga és a bécsi udvarok között Stefánia főhercegnő második házassága óta támadt, különös jelentősége van Lipót király bécsi látogatásának.

— Krisztics Milán Budapesten. Miután szegény Sándor szerb királyt június tizenegyedikén éjszaka feleségével a belgrádi konokban lemészárolták, sőt a királyné fiutestvéreit sem kímélték az összeesküvő tisztek, nehogy trónpretenzensekkel gyűljön meg a bajuk, csakhamar elterjedt a hír, hogy mégis él valaki, aki valamilyen just formálhat a szerb trónhoz. A Konstantinápolyban élő kis Krisztics Milánról volt szó, a Krusedolban nyugvó Milán természetes fiáról, aki Krisztics Artemiziatól, Milán király követének a feleségétől született. Ugy beszélnek, hogy Péter királynak valamikor még gondot okozhat ez a most tizenöt éves fiú, akit hercegi formások között nevelnek, azokivül, hogy annak rendje és módja szerint iskoláztatják is. És éppen ezzel a ponttal kapcsolatosan aktuális most a kis Krisztics Milán, aki egyébként Budapest érdekes vendége ezidőszentén s ma gróf Zichy Jenő és egy francia ügyvéd társaságában a képviselőházba is előadogatott. A francia ügyvéd, aki ajánlólevéllel jött gróf Zichy Jenőhöz, azon fáradozik, hogy Milán fiát valami katonai intézetben helyezze el. De ez itt nem sikerül. Jártak valamikor a Theresianumban is, de — úgy mondják — Goluchowski külügyminiszter kifogásolására ott sem vették fel Krisztics Milánt. A francia ügyvéd, hír szerint, Seüll Kálmánnal is járt ebben az ügyben. Gróf Zichy Jenő azt tanácsolta Krisztics Milánéknak, hogy menjenek Poroszországba s próbálkozzanak ott. Hát a kis Milán és mentora szedi a sátorfáját és megyen tovább egy házzal. Vajjon végős állomás-e Poroszország? Nem tart-e majd tovább a bolyongása kis Krisztics Milánnak a külpolitikai és diplomáciai zátónyok között? ...

— Vadászatok Gödöllőn. A gödöllői királyi kastélyban meg mindig mozgalmas az élet. Ferdinánd toszkánai nagyherceg, aki már a múlt hónap közepén érkezett meg Gödöllőre, báró Lilién őrnagy, kamarás társaságában, még mindig ott tartózkodik. A napokban érkezett oda Visegrádról Lipót bajor herceg, fiával Konráddal. A magas vendégek egész nap oserkészenek a környékbeli koronauradalmi erdőségekben, még pedig szép eredménnyel. A vendégek még mintegy két hétig maradnak Gödöllőn.

— Klementina hercegnő Budapesten. Klementina hercegnő, a bolgár fejedelem anyja, tegnap este negyedizkor Budapestre érkezett s azonnal tovább utazott Szófiába. A hercegnő magával vitte Ferdinánd bolgár fejedelem gyermekeit is.

— **László vers a kaszárnában.** A Platzkommandónak a Zoldfa-utcában lévő kaszárnájában nagy billió volt ma reggel. Az éjszaka leple alatt eddig még ismeretlen tettesek derédek lázító tartalmu verset osepeszttek be a kaszárnába s azt az udvaron elszórták. Reggel, mikor a bakákat a trombitaszó felébresztette megindult az élet a kaszárnában, az udvar egészen fehér volt az ott szétszórt nyomtatványoktól. A bakák, amint lejötték az udvarra, felszedték az ott elszórt papírosokat és mohón olvasták a rajtuk lévő 7—9 strófás verset, amely lázító tartalmától eltekintve csak egy hemzseg a legocományabb királyisérő kifejezésektől. Akadt hamarosan egy pár altiszt, akik a verset megmutatták a kaszárná-inspekciós tisztnek, aki nagyot bámult, amikor a vers tartalmát átfutotta és megértette. Egyik jelentés a másikat érte a lázító tartalmu vers egyben s hamarosan együtt voltak a kaszárná összes tisztjei s jelentést tettek az esetről a téparancsnokságnak is. A tiszték azonnal megindították a vizsgálatot. Összeállították a századokat s szigoruan kérdőre vonták a legénységet az iránt, hogy ki rejtegette magánál egy-egy példányt a versekből. A szegény bakák előadták a náluk lévő példányokat, de a vizsgálat ezzel még nem elégedett meg. A tiszték átkutaták az összes legénységi szobákat, a legénység ládáiát, sőt a szalmazsákokat is megvizsgálták, hogy nem rejtegetnek-e a bakák ott egypár példányt a versekből. Egyidejűleg megindult a vizsgálat az iránt is, hogy mi módon s ki által kerültek a lázító tartalmu versek a kaszárnába. Egész napon át tartott az a vizsgálat, a legénységet faggatták a tiszték minden módon, de eddig a legkisebb nyomra sem akadtak, amely utmutatásul szolgálhatna a további vizsgálatnak. Maguk a tiszték valószínűnek tartják, hogy a versek nem a katonák útján kerültek be a kaszárnába, hanem valamelyik ott alkalmazásban lévő civilember csempészte be a nyomtatványokat s az éjszaka leple alatt szétszórt az udvaron, hogy a reggel ébredő bakák azonnal rákadjanak. A kaszárná körül különben minden csendes és polgárbernek lehetetlen oda bejutni, de viszont a katonák sem jöhetnek ki egy pillanatra sem az épületből, amíg a vizsgálat eredményre nem jut. Egypár példány mégis kijutott a kaszárná falain kívül is a lázító és királyisérő versekből s délután elterjedt már a fővárosban a lázítási kísérlet híre. Eljelenzéki körökben megütökést kellett az eset s nagy meglepéssel fogadták az ellenzéki politikusok, hogy a csinytevés nem sikerült. Az ellenzék ugyanis meg van arról győződve, hogy az egész manőver agent provocateur-ok műve s hogy a dolognak értelmi szerzői felülről adott utasítás értelmében jártak el, mert úgy látják, hogy vannak tényezők, akiknek érdekében állana, ha igazmatalt kélt galibák keletkezzenek.

— **Geistinger Mária végrendelete.** Tegnap bontották föl *Geistinger* Máriaé, az elhunyt híres bécsi szobretnek végrendeletét. A nagy művésznő általános örököséivő rokonának *Opitz* Emilnek gyermekeit tette meg. Azonkívül hagyományozott még *Tuszer* koronát a *Német színesek egyesületé*-nek, *tizenkét* ezer koronát *gazzasszonyának*, *Pohler* Matildának, *háromezer* koronát a házmasterének. De legérdekesebb a végrendeletnek az a pontja, mely szerint *Kormann* a művésznő elvált férje egy évig havi száz korona apánást kap.

— **Rákóczi szobra.** A Rákóczi-ünnepély hölgybizottsága a következő felhívás közzétételére kéri föl lapunkat:

Felhívás a budapesti magyar nőkhöz! Asszonyok! Léányok! A nagy Rákóczi esztendőjeleken vagyunk, II. Rákóczi Ferencnek, a nemzeti szabadság lánglelkű bajnokának emlékeztérére magasztos ünnepra készülünk. Jöjjetek el mindannyian rangkülönbség nélkül, segítésként nekünk egy lélekemelő, örökemlékeztető ünnepet létesíteni. Ezt parancsolja a haza! Ezt parancsolja Rákóczi szent szelleme és a magyar nők becsületé! Az ünnep e hó 11-én lesz, két részből fog állni: felvonulással (korhú öltözetekben egybekötött népiünnepel a Vörmezőn) a felvonulásban az egyetemű ifjuság és a főváros polgársága részt vesz s művészhangversenyből, mely a Vigadóban fog tartatni. Emeljük szobor Rákócziékat! Mutassuk meg, hogy Rozgonyi Cioelle, Dobó Kati és Zrínyi Ilona utódai vagyunk. A hölgybizottság s Barabás Béláné elnök megbízásából *Bodányi Aranka* hölgybizottsági titkár. Gyűjtőkövek s jegyek kaphatók a rendező-bizottság irodájában Saskör, IV. ker. Irányi-utca 17. sz.

— **Elhunyt huszárokéntes.** *Ubrányi György* 24 éves huszárokéntes a minap elhunyt a Külső Kerespesi-utón lévő *Moser*-szállodából. Az elhunyt önkéntes nyulánk, homlokának jobboldalán kardvágástól eredő sebtoradás van. Magyarul, némétül és franciául beszél.

— **Községnevelőintézet.** A pesti izraelita hitközség fővárosi bizottsága öszinte, hálás köszönetet mond a fővárosi alkalmából mindazoknak, kik nemesszívű adományokkal az árvaház humánus céljaira járva adoztak, valamint öszintén szívóbb jövő, forró köszönetet juttat az intézet tlemploai előljáróinak. ugymint *Gaiteinstein József*, *Schlesinger Ignác*, *Földiák Gyula*, *Wahl Béla*, *Ney Lipót*, *Hasz Ignác*, *Aczák Jakab*, *Heidelberg Károly*, *Klein Bertold*, és budai *Goldberger Albert* uraknak, kik önfeláldozó közreműködésükkel a szent célt hathatósan előmozdították.

— **Az Erzsébet-híd megnyitása.** *Láng Lajos* kereskedelmi miniszter ma küldte szét az Erzsébet-híd megnyitási ünnepélyéhez szóló meghívókat. A meghívók szerint az ünnepély sorrendje a következők:

1. A király az Albrecht-utón, Lánchidon, Ferenc József-téren, Dorotyia- és Váci-utóan át délelőtt 11 órákor érkezik a megnyitandó hidhoz.
2. Ő tetségtől a hidfeljáró aján a miniszterelnök a kormányban ott lévő tagjaival és a meghívott vendégekkel fogadja.
3. Ezek kísérik fel a királyt a balparti hidfőhöz, ahol a kereskedelmi miniszter, az államtitkár és a hidépítés vezetésével és ellenőrzésével megbizott állami tisztviselő élén fogadja, ezeket, valamint az építő-vállalkozókat bemutatja, s rövid beszédben azzal a kéréssel járul a király elé, hogy a kész hidnak forgalomba helyezéseére az engedélyt megadja, a hidat megtekinthe.
4. A hid megtekintése után 6 felégsé a Döbrentey-téren, az Atilla-körúton és a Palota-utón át a királyi palotába visszatér.
5. Kedvezőtlen időjárás esetén 6 felégsé közvetlenül a balparti hidfő előtt felállított dísz-sátor alatt száll le fogatáról s a 8. pont szerint megtarandó ünnepély befejeztével ugyanott áll fel fogatára és az új hidon át a 4. pont alatt leirt uton tér vissza a királyi palotába. Az ünnepélyre meghívottak délelőtt 11 óráig gyűlnek össze a balparti hidfő előtti elszórt területen. A hölgyek látogató-öltözékben, kalappal, az urak lehetőleg teljes díszben, vagy egyenruhában, különben pedig frakkban, fehér nyakkendővel jelennek meg. Az emelvény ülőhelye a meghívott hölgyek részére tartanak tenni. A megnyitás, mint már közöltük, e hó 10-iken, szombaton fog végbemenni.

— **A szegények ingyentemetése.** A belügyminiszter a közoktatásiügyi miniszter meghalgalatásával egy alispánhoz rendeletet intézett, amelyben azt az elvi jelentőségű határozatot mondotta ki, hogy a lelkészek részéről temetés fejében támasztandó díjkövetelés címén a község költséggel nem terhelhető. Az eset a rendelet megokolásával a következő: *N. N.* temetése címén a lelkésznek semmiféle követelés sem lehet a községgel szemben. Ugyanis a lelkész a vele felvett nyomozási jegyzőkönyvben maga beismeri, hogy a halottat szegénysége alapján lelkipásztori hivatásából kifolyólag köteles volt díjtalanul eltemetni. Az a kifogása a lelkésznek, hogy a halott erkő cselelen előlétele alapján megfosztandó volt az egyházi temetéstől, helyt nem állhat, mert ha vállalon oly alapos kifogás alá esett volna *N. N.*, nem vállalkozhatott volna a lelkész díjazás mellett sem a temetésre. Miért is ezen üres kifogástól eltekintve megállapítható, hogy a lelkész vonakodásának tulajdonképpen oka az volt, hogy azzal magának stóla-díjat biztosítson, noha maga beismeri, hogy díj nélkül is kötelességében állott a halottnak egyszerű, pompa nélküli eltemetése, amely kötelesség elmulasztása s a hatósági közbelépés indokolatlan felidézése által hivatászerű kötelmei ellen vétett. Amő illeti a lelkésznek a nyolc korona stóla-díjra való igényét, a község e díj megtérítésére semmiképp nem kötelezhető. Mintán a rendőrkapitány s a városi polgármester felhívásaiban a lelkész által teljesített nagyobb pompájú temetés, amelynek a nyolc korona díjat képezne, nem kívántatott s maga a lelkész is beismeri, hogy a dízebb temetésre a rokonok unszolására vállalkozott. Végül a belügyminiszter kijelenti, hogy az 1899. évi 51,000. szám alatt kiadott belügyminiszteri szabályrendelet (a községrejlesztés módjáról és mértékéről) 16. §-ában a községrehárított gondoskodás nem terjed ki az illetékes felekezeti lelkész által temetés címén támasztható díjkövetelés fedezésére. Így címen a községet költséggel a belügyminiszter terhelni nem kívánja. A felterjesztett iratok további eljárás végett azzal küldötte vissza, hogy az érdekelt lelkész illetékes főhatósága útján fogják eljárásáért felelősségre vonni.

— **Meglopott képviselő.** Tegnap este *Wolfner* Tivadar országgyűlési képviselő kocsijából a külső Váci-uton ismeretlen tettes egy váltótárcsa alakú fekete bőrtáskát lopott el értékes tartalommal. A táska a kocsit leeresztett ernyőjének a ráncai közé volt téve. A panaszos szerint a lopás a vamon túl történt. A tartalom 4—5 darab takarékpénztári könyv, egy életbiztosítási könyv 50 ezer koronáról, két *Wertheim*-kulcs, két elhasznált csekk-könyv, keresztlevél, házassági levél, katonai okmány és egy számlákat tartalmazó esomag volt. A panaszos 200 korona jutalmat ad a táska kézrekerítőjének.

— **Három testvér kivégzése.** *New-Yorkban* a jövő héten három testvért végeznek ki villamosággal. *Wormer* Vilmos, *Burton* és *Frederik* a három testvér neve, akik megölték a nagybátyjukat, hogy pénzét elirobolják. Az öreg urnak *New-York* közölsében volt birtoka s itt kereste fel a három elvetemedett ember egy éjél. Kicsalták az udvarra és ott agyonlőtték. A lövöldözés zajára előszaladtak a szomszédok, mire a három gonosztevő futásnak eredt. De elcsípték őket s most egyszerre fogják őket kivégezni. Igen sokan szerették volna a kivégzést látni, de csak huszonegy jegyet osztottak ki. A gyilkosok eleinte igen cinikusan viselték sorsukat, de az utóbbi napokban bűnbánat velt rajtuk erőt s csak azt kérték, hogy papot küldjenek a börtönükbe, hogy szentbeszédekkel tartsa árva lelküket.

— **Egy sikkasztó rémtette.** Megdöbbenően tragikus esetről ad hírt *eperjesi* levelezőnk. Ma déli 12 órákor *Hoffmann Mór* eperjesi pénzügyigazgató hivatalos helyiségében történt. Előzemenye az, hogy *Kis Győző* eperjesi adótitst már régebb idő óta gyanusan költökezett és hivatali sikkasztás gyanuja alatt áll. *Hoffmann Mór* pénzügyigazgatóknak jelentették, hogy az elmúlt éjél éjjel is dorbézolt és szórta a pénzt *Kis Győző*. A pénzügyigazgató ma délben telefon útján kérte meg a rendőrséget, hogy küldene a hivatalba egy tisztviselőt, *Kis* letartóztatása végett. *Dr. Stephany* Nándor eperjesi rendőrkapitány csakhamar megjelent a pénzügyigazgatók épületében és az igazgató szobájába behívott adótitstet felszólította, hogy tegyen tőredelmes vallomást az elköltött pénz honnan származásáról. Egyben felszólította, hogy adja elő a nála rejtgetett revolvért. A városi rendőrkapitány felszólításakor jelen volt a pénzügyigazgató szobájában az adótárnok is. *Kis* a felszólításnak nem engedett, sőt dulakodni kezdett a rendőrkapitánnyal, aki tartva *Kis* szándékától, leszorította egy zsöllőbe. *Kis* hirtelen revolvért rántott elő és a megremült környezet szemelátára egy pillanattal két lövést röpített *Stephany* felé. *Mind a két lövés talált és a golyója Stephany nyakába fúródott.* Ezután *Kis* halántékán lötte magát. *Mindketten azonnal halva kerültek el.* A hivatásának áldozatul esett *Dr. Stephany* Nándor rendőrkapitány mindössze 30 éves fiatal neje és egy két éves kis fia van. A község részvéte az áldozatul esett tisztviselő iránt óriási, mert városzerte erőlyes és pontos tisztviselőnek ismerték. A rendőrkapitány tollforgató ember volt és különösen a népsziműrodalmat kultiválta; legutóbb is alkalmi történelmi színművet írt az eperjesi *Széchenyi-Körnek* szeptember 27-ikén tartott Rákóczi-ünnepére. *Dr. Stephany* tavaly nevezték ki rendőrkapitánnyá, előbb a kassai városi kapitányságnál fogalmazó volt.

— **Az elcsorélt holttestek.** Nagy csődület volt tegnap *Bécsben* a *Margaret*en kerületben *Czapek* Ferenc, a kerületben általánosan ismert újsághorodó halt meg és a községség valósággal fődült a gyászházába. A temetés két órára volt kitűzve, de nem tarthaták meg, mert kiderült, hogy a *Czapek* holttestét a boncolás után más valakinek a holttestével cserélték el. *Czapek* hirtelen halt meg és mint ilyen esetben szokás, kórházba szállították holttestét, hogy boncolás révén megállapítsák a halál okát. A boncolás megtörtént és akkor kitudt, hogy *Czapek*ot szivbaj ölte meg. Az özvegy elment a kórházba férje holttestéért, hogy otthon ravatalra helyezze. Mielőtt a kórházi szolgák a kocsiba tették volna a holttestet, az asszony bucsut akart venni a halottól és lönyitotta a koporsó födelét. De remülten visszahőkült, mert egy idegen holttest feküct a koporsóban, sokkal fiatalabb volt a férjénél és fekete szakálla, holott az ő férje szőke volt. Az elképedt szolgák most lázasan keresték a *Czapek* holttestét, de azt már elszállították a köztemetőbe ahelyett az idegen helyett, aki az ő ruhájában meredt a késégsbeesett özvegyre és aki szintén hirtelen halt meg, ugyanolyan bajban, mint az újsághorodó. A csere nyilván a szolgák tévedése folytán esett meg. Szerencsére még ide, ekorán értesítették a dolgról a köztemető vezetőségét és így *Czapek* holtteste a nem mindennapi odisszea után visszakértült. A kellemetlen tévedés miatt csak estelel hat órákor volt a délutáni két órára tervezett temetés.

— **Halálozás.** *Kriegner* György gyógyszerész, fővárosi bizottsági tagot ma délután 3 órákor temették el nagy részvét mellett a muzeumkörúti gyászházból. A gyászszertartáson megjelent *Márkus* József főpolgármester, számos országgyűlési képviselő és fővárosi bizottsági tag, *Dr. Jarmay* Gyula vezetésével a budapesti gyógyszerértartulajdonosok teljes számmal és számosan tisztelői és barátai közül. Az elhunytat a keresepi-utí temetőben lévő családí sírban helyezték örök nyugalomra.

— **A Doge-palota titka.** Velencében a Doge-palota javító munkálatai közben váratlanul, egy földalati folyótúra bukkantak. Erről a folyósóról, mely a *Márkus*-templom kriptájába vezet, eddig semmit sem tudtak. Azt hiszik, hogy ezen az uton menekült *IV. Candiano* doge, akit azonban elfogtak üldözni és nyomban meg is ölték. Ez a hiedelem azonban nem állhat meg, mert ebben az időben — a X. században — a dogék palotájának még híre-bánya sem volt.

— **A berlini omnibus-sztrájk.** A berlini omnibusz-alkalmazottak sztrájkja nagyjában megszűnt ugyan, de azért még nem állott egészen helyre a nyugalom. Tegnap este két északi omnibusz-állomáson zavargás volt és a rendőrkő kénytelenek voltak kivont karddal a zajongóknak nekimeenni. E közbén többen megsérültek.

— **Üzelmek egy állami felső leányiskolában.** *Fiuméből* táviratozza tudósítónk, hogy a közoktatásiügyi miniszterium jelentést következtében szigoru vizsgálatot rendelt el a fumei állami felső leányiskolában s addig is az intézet vezetését az állami gimnázium igazgatójára bízta. A leányos szülék közt nagy a felháborodás az intézet vezetősége ellen azért, mert az iskolában botrányos üzelmek tört.

— **A reménykedő osztrák sógor.** Egy bécsi cég körlevelekkel árasztotta el a vidéki kereskedőket. Ezek a levelek szösszerint így hangzanak:

Bécs, a postabélyeg kelte.

T. c.

Az önöknél, Magyarországon közelben várható nagy politikai fordulatra való tekintetből van szre-
nencsén értesíteni, hogy dohány- és szivarreladási, bélyegelárusítási, valamint más cégtáblákat az osztrák császári assall (a gyomrában magyar címerrel) dus rakátrunkon tartunk s a megrendeléseket azonnal elintézzük. Értesítjük, hogy az eladott mennyiség után 12% jutalékkal szolgálunk, s vagyunk

teljes tisztelettel
Hoderich és Stein.

Ezen a levélen lehet mulatni, de lehet bosszan-
kodni is. Minősíthetjük osztrák butaságnak is, de elnevezhetjük bécsi arcatlanságnak és vamerőségnek is. Mosolyoghatunk rajta, mint valami csodás együjtülésen és korlátoltságon, de fel is háborodhatunk rajta, mint valami hallatlan sértésen. De akárhog fogjuk is fel, annyi bizonyos, hogy Koberer parlamenti beszéde im teremni kezdi gyömeleseit. Annai bizonyos, hogy az osztrákok öngyertés a legvakmerőbb elbizakodottsággal növelte miniszterelnökük kijelentése. A hálósipkás fejekben zürzavaros gondolatok kóvályognak és régen elhervadt remények kezdenek újra nyilani a sivár leveleken. Ők, akik eddig csak aludtak, most már álmodnak is. Álmodnak rég letűnt időről, a Bach-korszak szép éveiről, mikor olyan jól hízalták őket a magyar zsir. Itt az ideje, hogy a sógort felázzuk almából. Itt az ideje, hogy megértsük az ostoba ábrándokat szövkökel, hogy a magyar politikai válság — nem ránk nézve lesz válságos, hogy a várható nagy politikai fordulat miatt nem nekünk van okunk agódnak, hogy talán nincs messzi az idő, mikor az osztrák Hoderich és Steinoknak nem lesz sem ilyen, sem másféle körleveleknél Magyarországra való küldésére alkalomuk.

— **A Tanitók Háza felavató ünnepe.** A Ferenc József Tanitók Háza (VIII. Szentkirályi-utca 47. sz.) ünnepélyes felavatása, vasárnap, e hó 4-én, délelőtt 11 órákor Ferenc napján a következő sorrend mellett történtik:

1. Hymnusz. előadja a Tanitók Háza ifjúsági énekkara. 2. Elméleti megnyitó beszéd tartja: Újváry Béla, az Ebtűvő alap elnöke. 3. Alkalmi költemény írta Miska Béla, fővárosi igazgató-tanító; szavala: Földi Vilmos, II. éves bölcsészhallgató. 4. Vándor négyes előadja: Hettyey Gábor, Scherer Sándor, Hollós Zoltán és Folkmann Ervin a Tanitók Háza lakói. 5. A Tanitók Háza előadja: Józsa Mihály intézeti gondnok. 6. Az ifjúság köszöntése, elmondja: Forberger Béla IV. éves joghallgató. 7. Záró beszéd. 8. Szózat. — A felavató ünnep első része után a közönség megtekinti az intézetet, mely alkalommal leavatják a márványtáblákkal megje-
gőit alapítványi szobákat. Déli egy órákor a Royal szálló külön éttermében étlap szerinti közös ebéd lesz.

— **Munkásjóléti központ.** A kereskedelmi miniszter ez év április hónapjában leiratot intézett a fővárosra, amelyben hivatkozván a Munkázvetoitő Intézetnek többször hangoztatott célszerűtlen elhelyezésére, kifejté, hogy most újabb otthont szeretne adni nemcsak ennek az intézetnek, hanem vele kapcsolatban más munkásjóléti intézményeknek is. Ez lenne az ugynevezett munkásjóléti központ, amelyben a Közvetítő Intézetnek kívül eseteg munkásokon, szociális muzeum, olvasóterem, munkáségszégységi muzeum, jogvédő-egyesület és más jótékony munkás intézmények lennének elhelyezhetők. E munkásjóléti központ elhelyezésére kér a miniszter ingyenes telket a fővárostól. A főváros iparigyi bizottsága ma tárgyalta a miniszter leiratát. Gelléri Mór, aki a külföldön tanulmányozta a munkásjóléti intézményeket melegen pártolja a központ felállításának tervét. Többek felszólalása után a bizottság abban állapodott meg, hogy a miniszter szándékát elvben melegen pártolja, a telek kijelölése dolgában azonban csak akkor határozhat, amikor a miniszter részletes programot ad azokról az intézményekről, amelyeket a létesítendő központban elhelyezni akar.

— **Festzy Béla állapota.** Festzy Béla országgyűlési képviselő állapotában tartós a javulás. Tegnap délután sokan keresték föl ismerősei és rokoni közül, akikkel hosszabban ebélszolgáltak. A beteg rövidesen elhagyhatja az ágyát, mert most már nem kell komplikációktól félni.

— **A kocsis-osztrák utójátéka.** A Lehel-téri zavargás alkalmával a rendőrség tudvalegleg 87 kocsiszt állított elő, akikre rábizonyult, hogy résztvettek a zavargásban. A toloncházban már valamennyit kihallgatták s magánosok és hatásig elleni erőszak címén vizsgálatot indítottak ellenük. A zavargó kocsisok közül harminohármat letartóztattak, a többi pedig szabadlábra helyezték.

— **A Rákóczi-zárandókat.** A Budapesti Ügyvédi Kör folyó év október hó első felében rendezendő Rákóczi zárandókatban résztvesz s felhívja azon tagjait, akik, mint küldöttégek tagok a konstaninápolyi zárandókatban résztvenni óhajtanak, hogy ebbeli

szándékukat a kör gazdájánál (dr. Kelemen Lajos V., Nádor-utca 18) e hó 4-ikéig jelentésük be.

— **Házasság.** Strauss Arnold Páparól eljegyezte Singer Mihály pápai kereskedő leányát Jettik.

Dr. Kertész Mór beregszászi ügyvéd eljegyezte Grünfeld Vilma kisasszonyt Tisza-Ujjakról.

Röll M. Oszkár eljegyezte Kovácsos Kovács Annuska kisasszonyt Budapestben.

— **Kisiklott vonat.** Zimonyból jelentik, hogy a négy órákor induló vegyesvonat Ó-Pazua és Új-Pazua között a nyílt pályán kisiklott. Több kocsi feldőlt de mint a magyar államvasutak igazgatósága velünk közli, emberéletben nem esett kár. A kisiklás következtében a pályatest is erősen megrongálódott, és emiatt a keleti express-vonat hosszabb ideig Ó-Pazuán vesztegelt és csak több órai késéssel, a pályatest kijavítása után, indulhatott tovább. Ezen a vonaton utaztak haza Szófiába Klementina kőburg hercegnő és a bolgár fejedelem gyermekei.

— **Elzúllott díjok.** A rendőrség letartóztatta Torjai Ferenc 25 éves napidijast, aki az upesti községi előjáróságnál volt alkalmazva. A jó családból való fiatalember teljesen elzúllott, úgy hogy a legközönségesebb bűnök követte el; vátót hamisított, betört és lopott. Legutolsó bűne. amelyen rávezestett, a váltóhamisítás volt. A múlt hónap nyolcadikán egy 1200 koronáról szóló váltót nyújtott be az upesti kereskedelmi iparbanknál leszámoltas véggett. A váltón Heidrik Ignác magánzó mint kibocsátó és Tass Teréz magánzó is mint forgató szerepelt. A bank gyantatlannul kifizette az 1200 koronát s alapszabályai értelmében az aláírókat értesítette a váltó leszámoltásról és ekkor derült ki a hamisítás. Torjai ellen feljelentést tettek és a rendőrség tegnap letartóztatta az elzúllott díjokat, Torjai beismerte, hogy ő hamisította a váltókat az aláírásokat. A nyomozás során ezután kiderült, hogy egy év bűn is terbeli a lelkét. Még a múlt hónapban feltörte Kányi János segédjegyző, Boda Adádr jegyző és Gurányi István adóügyi jegyző fiókait, amelyekből pénzt, több ezer koronát, bélyeget, órárt és egyéb tárgyakat lopott el. De mulatás közben más társaitól is lopott, sőt a felektől beadott okmányokról, kérvényekről a bélyeget is lenyaltta. Azzal menti a bűneit, hogy sok adóssága volt, amelyet törleszteni kellett. Az elzúllott fiatalembert a rendőrség átadta a bíróságnak.

— **A osztályosorintétek husása.** Az osztályosorintétek mai buzasan tizenöt ezer koronát nvert a 109499 számú sorsjegy; tízezer koronát a 22169 6:395 106386; ötezer koronát (4500) 76086 2 2 5; kétezer koronát 562,8 35426 52937 44972 993 7 1182 53181 6294 99590 73 8 91:14 24320 75325 6:520 55567; ezer koronát 8 28 3139 90627 44052 35242 6148 10655 85583 80751 22504 15967 58783 7728 78160 106990 66469 79499 4998 95581 63577 36341 56138 56901 72046 96769 74019 6:412 951:6 6885 95265 46688 97105 37925 1060 91819 16108 61888 8840 66870 103017 45746 80880 51879 49855 107151 64294 71131 67661 96545 103370 75:04 59475 36145 8 0 6 705:8 63840 96655 25691; ötszáz koronát 12046 80414 4:922 49457 87474 74682 18126 88164 24253 28960 3960 101333 9411 65412 103664 8:514 28695 70601 100966 6:436 74289 16:74 9:022 127:7 10190 71636 23549 104082 2:618 20723 12392 50239 45:236 69036 69 84 5 629 73206 73882 44223 12119 90374 57646 71849 107265 9249: 98403 105123 19946 10 889 98713 57079 66681 10 351 107495 80662 1932 46418 76281 57778 34276 976 84:13 38643 2 02 10118 21444 31582 53432 105838 40297 84777 21601 14106 79083.

(x) **Fiatal ember!** Kérdezze meg orvosát. akkor megtudja, hogy baját a Santal Egger gyógyítja meg gyorsan és legjobban. 1 üveg használati utasítással együtt 8 K. a Nador-gyógytárban Budapest, Váci-körút 17. Postán bérmentve 3.40 K.

A Zolnay-Formanek-affér.

— **Megtárgadt elgétélet.** —

Budapest, október 2.

A főváros és az egész ország közönsége nagy érdeklődéssel várta már a Zolnay-Formanek-affér ügyvesz elintézésének eredményét. A segédek tudvalegleg rendkívül súlyos karpárbaiban állapodtak meg s a párbajt ma délben kellett volna megvívni egyik fővárosi vívőteremben.

Zolnay Viktor meg is jelent a párbaj színhelyén segédeivel a kitűzött időben, Formanek főhadnagy segédei azonban felük nélkül érkeztek meg s kijelentették, hogy Formanek ma táviratot kapott ezredparancsnokságától, amelyben egyelőre megtiltják neki a párbaj megvívását. Formanek főhadnagy segédei becsületbírósgát elé akarták vinni az ügyet, amibe azonban Zolnay segédei, dr. Barta Ferenc és dr. Lengyel Zoltán nem mentek bele s az ügyet felük részéről jegyzőkönyvileg bejelezték. A tárgyalásoknál Fichler Gyózó országgyűlési képviselő mint tolmács s a segédek biza mi térfia szerepelt.

Az érdekes afférra vonatkozó jegyzőkönyvek a következők:

(A tárgyalás.)

Jegyzőkönyv

a segédek írásbeli megállapodásáról.

Budapest, 1903. szeptember hó 30. an.

A lovag zolnai Zolnay Viktor magánzó ur közt és Formanek Kázmér cs. és kir. 10. gyalogezredbeli főhadnagy közt fe.morított lovasias ügyben.

Alulírottak mint segédek és meghatalmazottak jelennek meg és pedig dr. Barta Ferenc és dr. Lengyel Zoltán, mindketten országgyűlési képviselők, lovag zolnai Zolnay Viktor részéről és Schneider Ferenc és Kahun Károly főhadnagy, mindketten a cs. és kir. 10. gyalogezredből, Formanek Kázmér főhadnagy részéről.

Összejűtök a mai napon déltán 3 órákor oly célból, hogy közösen megállapodásra jussanak és a fennírógó ügyet tisztázzák. Együttal a következő adatokat s kölcsönös megállapodásokat foglalják jegyzőkönyvbe:

Formanek főhadnagy ur képviselői lovag Zolnay ur képviselőinek felmutatnak egy levelet, melyben Zolnay lovag sértő kifejezésekkel használta Formanek főhadnagy ellen s elégtételt kért. Kijelentük azonban, hogy azon újságciklemények, melyek a sértő tartalmu levél alapját képezik. — elferdítettek, helytelenek és egyáltalában valótanságokat tartalmaznak.

Formanek főhadnagy ur képviselői előmutatták a császári és királyi 10-ik számú ezred parancsnokságának 356. sz. res. adj. darabját fogalmazványban, 1903. szeptember 18-ról keletve, amelyben hivatalosan meg van állapítva, hogy Formanek főhadnagy ur, a sértő kifejezéseket a magyar nemzet ellen nem használta, és Formanek főhadnagy ur nevében kijelentik, hogy Formanek főhadnagy utól teljesen átvált az, hogy ő a magyar nemzetet bármiképp megsérteni akarta.

Lovag Zolnay megbízottai kijelentik, hogy ők hajlandók bármily elégtételt Formanek főhadnagnak megadni, és továbbá kijelentik, hogy a jentiek alapján és a tényállás teljes megismeretése után, mely szerint Formanek főhadnagy urnak nemcsak nem volt szándéka a magyar nemzetet megsérteni és e szándék teljesen átvált tőle és a magyar nemzetet meg sem sértette, kijelentik, hogy lovag Zolnay sajnálja a levél megírását, sértéseit visszavonja és levelet meg nem írótának óhajja tekinteni.

Formanek főhadnagy megbízottai s kijelentést tudomásul veszik és követelik, miután ezen ügynél tekintetbe kell venni a tanuk előtt történt súlyos megsértést, valamint eme súlyos sértés általános nyilvánosság léte ét a napilapok útján, hogy dacára ezen nyilatkozatnak, képes uton ez az ügy el nem intézhető, hanem fegyveres uton adassék elégtétel.

Zolnay lovag meghatalmazottai, dacára, hogy a fenti kijelentésben Formanek főhadnagy urnak a teljes elégtétel megadását látják, miután azonban a sértett fél megbízottai fegyveres elégtételt kértnek, ezen követelés elől el nem záróhatnak és készek a kért módon az elégtétel megadására. Zolnay ur meghatalmazottai még megjegyzik, hogy tudtukkal Zolnay ur néhány év előtt egy vívőiskolát vezetett és jelenleg is Pápan vívőiskolája van.

Fenti kijelentéseket Formanek ur megbízottai azon megjegyzéssel veszik tudomásul, hogy erről úgy nekik, mint Formanek urnak tudomása volt.

Ezután a tárgyalás megszakítottat s annak folytatásul október hó 1-én, csütörtökön déltán három órája tűzettek ki.

(A párbaj feltételei.)

Folytatásos jegyzőkönyv.

Budapest, 1903 október hó 1-én déltán három órákor.

Mindkét fél segédei a következő feltételekben egyeznek meg:

a) A párbaj holnap, pénteken, október 2-án déltán 1 óra 15 perckor fog vívatni.

b) A felek a Fodor Károly-féle vívőteremben találkoznak.

c) A párbajt vezeti közmegegyezés alapján Schneider Ferenc kapitány ur.

d) Mindkét fél köteles orvost magával hozni.

e) A vívandó párbaj hegyesre kőszőrűt nélkül lovassági kardokkal, szavással, bandás nélkül történi.

f) A küzdelem az ellenfelek egyikének harc kép-telenségig tart.

g) A harc képtelenséget az orvosok bevonásával a segédek állapítják meg egyhangu határozattal.

h) A harc képtelenség és a sebesülés a jegyzőkönyvben konstataitak.

Jelen jegyzőkönyv magyar és német nyelven ugyanazon tartalommal lett kiállítva s mellékelve hozzá a 356. sz. res. adj. számú 1903. szeptember 18-ról keletveztetett fogalmazvány fordításban.

Megjegyeztük, hogy a jegyzőkönyv-elvételénél közös megegyezés alapján, mint bizalmi férfi és tolmács dr. Fichler Gyózó országgyűlési képviselő volt szives közreműködni. Egyéb megegyezés nem létesült.

A jelen jegyzőkönyvben foglalt pontok u,olag felolvastatván kölcsönösen elfogadtattak.

Frans Schneider, Barta Ferenc

Hauptmann, Lengyel Zoltán

Karl Kuhn

Oberlieutenant.

mint Formanek Kázmér, mint Zolnay Viktor

főhadnagy megbízottai, lovag megbízottai.

Dr. Fichler Gyózó,

mint bizalmi férfi és tolmács.

(Mit mondott Formanek?)

E jegyzőkönyvhöz csatolták a jegyzőkönyvben említett következő jelentést:

A császári és királyi 10dik számú II. Oszkár Svédország és Norvégia királyának tulajdonát képező gyalogezred.

A 10. számú cs. kir. hadtestparancsnokság

Framysl.

Jaroslaw, 1903. szeptember 10.

Ezredszám, res. adj. 356.

Ez elnökéi 1903. szeptember 17-én keletveztet határozata tolytan következő jelentést tettezt az Arbeiter Zeitung és Pester Lloyd és a Pesti Hirlap-ban a Formanek főhadnagra vonatkozó közleményre:

Szeptember 4-én tartott harcoszati gyakorlat alkalmából Benedek Ferenc kapitány azt az utasítást adta lengyel nyelvben teljesen járatos Formanek főhadnagynak, hogy ő a lapokban megjelent hírek folytán világosítsa fel a harmadik évet szolgáló legénységet, hogy miért nem lesznek szabadságolva, nehogy téves nézetek terjedjenek el.

Formanek főhadnagya egy pihenő alkalmával összehívotta a század egész legénységét és körülbelül a következő beszédet intézte hozzájuk (amint arra emlékszik):

Mint azt a napilapokból és beszélgetésekből megtudtuk, a harmadik évet szolgálók előreláthatólag az idén nem lesznek szabadságolva, mint az a múltban megtörtént, hanem a szabadságolás csak év végén fog megtörténni, avagy azon időpontban, amidőn az újonok bevonulása megtörtént.

Amint e szavakból láthatjátok, a regruták az idén nem a rendes időben, hanem később fognak bevonulni. Hogy mikor történik ez a bevonulás, azt én tudomásotokra nem hozhatom, mert azt mi magunk sem tudjuk, azonban előreláthatólag azonnal meg fog történni, ha a politikai helyzet tisztázódik. Hogy mik azok a politikai okok, amelyeknél fogva az újonok bevonulása jelen pillanatban elodázódik, arra röviden rá fogok mutatni, azért, hogy e tekintetben téves nézetek ne legyenek és azért, hogy a téves nézeteket valódiakkal megcáfoljátok. Amint már e név: „es. és kir. hadsereg“, „es. és kir. birodalmi hadügyminisztérium“ bizonyítja, oly hadseregünk van, melynek kiegészítése a két birodalmi féltől, Ausztriától és Magyarországtól függ.

Ime e pillanatban a két birodalmi fél között politikai vizsaly állott be, melynek következménye volt, hogy a magyar birodalmi félddgel az újonoklétszámot nem szavazta meg. Ehhez hasonló politikai vizsaly keletkezett már egyszer és pedig 1848-ban és akkor mi kénytelenek voltunk jégverrel kezünkben bemasirozni és rendet csinálni. Remélem, hogy ennyire jelenleg nem fog jutni a dolog; én csak azt mondatom nektek, hogy amint az újonok megszavaztatnak, a harmadik évet leszolgálják valószínűleg azonnal szabadságoltatnak.

Az esetben, ha ez év végéig megegyezésre nem jutnának, ti, harmadévesek dacára ennek szabadságoltatottok és akkor az első évfolyambeli póttartalékok, természetesen kizárva azok, akik kireklamáltak, fognak bevonulni a létszám kiegészítésére. Tehát hogy ti szabadságra miért nem mehettek, azt hiszem, megmagyaráztam és ti nem követelhetitek a jelen pillanatban szabadságolást, miután a hadügyminisztérium egyáltalában a szabadságoláslról úgy intézkedik, hogy az december 30-án következtek be.

A szabadságolás eddig a nagybadgyakorlat után történt, ez csak a hadügyvezetőség egy kedvezménye volt.

Hogy világosan megmutassam nektek, hogy mi történne, hogyha ti szabadságra mennétek el, háromévesek és rezervisták oldalát állítotok.

Mi marad most hátra? Alig 30 ember, ezekkel ha esetleg háborúra kerül a sor, háborút nem vezethetünk, ezért a létszámunk teljesen kell lenni és ti egyelőre a században maradtok. Beszéljétek ti el így módon otthon, értesítsetek lakóhe yeteken a harmadévesek hozzátartozóit, nehogy téves nézetek terjedjenek el. Lehetséges, hogy szocialista zsidó-ügynökök a pillanatnyi helyzetet arra fogják kihasználni, hogy a harmadévesek benntartását félremagyarázzák, hogy ebből hasznot húzzanak.

Ehhez hozzátesszük, hogy Formanek főhadnagya ur bemondása szerint a gyakorlat utolsó vasárnapján az alkalommal, amikor tartalékosok felett ellenőrző szemlét tartott, saját iniciatívájára e tartalékosokat felszólította tárgyalagos magyarázatok után, hogy minden téves nézetet ez ügyben cáfoljanak meg.

Formanek főhadnagynak kijelentése szerint mindezek alapján az *Arbeiter Zeitung* közleményei teljesen elterjedtek és a valóságnak meg nem felelők és még hozzá tesszük, hogy nem kellett volna elragadtatni magát arra, hogy 48-as eseményekre és zsidó ügynökökre célszást tegyen.

(A párbaj színhelyén.)

A jegyzőkönyvbe foglalt megállapodás folytán Zolnay Viktor segédeivel és orvosával ma délután, egy óra után megjelent a Fodor-léle vívőteremben, ahol csakhamar megjelentek Formanek főhadnagya segédei is, — *de megbitájuk nélkül*, Formanek főhadnagya nem jött el, hanem helyette Schneider kapitány és Kuhn főhadnagya kijelentették, hogy az ezredparancsnokságtól ma délelőtt kapott expressz-sürgöny alapján a legyeres elintézés elhalasztását és becsületesbíróvá él való terjesztését kéri.

Zolnay segédei ez előterjesztését nem fogadták el, hanem kijelentették, hogy az ügyet feljük részéről befejezettek tekintik.

A lefolyt tárgyalásról a felek a következő jegyzőkönyvet vetik fel:

Budapest, 1903. október 2-án délután 1 órakor Fodor Károly ur vívőteremben felvéve.

Megjelentek mindkét fél meghatalmazottai s lovag Zolnay Viktor részéről orvos, dr. Farkas J. egyetemi tanársegéd és lovag Zolnay Viktor, azon célból, hogy legyeres elégtétellel a fennforgó ügyet elintézzék, amint az előző jegyzőkönyvben meghatározottak.

Közvetlen a párbaj előtt kijelentik Formanek főhadnagya ur segédei, hogy távirati uton az ezredparancsnokság részéről érkezett utasítás folytán egyelőre minden további lépés beszüntetendő további információ beszerzése céljából. Ennek alapján kijelentik a főhadnagya ur meghatalmazottai, hogy az ügy elintézése elhalasztandó.

Dr. Barla Ferenc és dr. Lengyel Zoltán, mint Zolnay lovag meghatalmazottai, kijelentik, hogy a legyeres elégtételadásnak időttele kölcsonösen és legrésztelésebben megállapított, — a meghatározott helyen és időben Zolnay lovag meg is jelent, hogy Formanek főhadnagynak legyeres elégtételt adjon. Formanek főhadnagya ur, segédeinek utasítása folytán, meg nem jelent, említfőve Zolnay lovag meghatalmazottai kijelentik, hogy semmiféle halasztás-ba bele nem egyeznek és az ügyet feljük részéről befejezettek tekintik.

Formanek főhadnagya meghatalmazottai kijelentik, hogy az ügyet a maguk részéről befejezettek nem tekintik s azt csak elhalasztották, — egyáltalán indítványozták, hogy az ügy elintézése becsületesbíró-ságra bizassék.

Zolnay ur meghatalmazottai erre vonatkozólag kijelentik, hogy az ügyet befejezettek tekintvén, az indítványt nem fogadják el.

Frans Schneider Hauptmann. Karl Kunn Oberleutnant, mint Formanek Kázmér főhadn. meghatalmazottai	Barla Ferenc, Lengyel Zoltán, mint Zolnay Viktor lov. meghatalmazottai.
---	--

Dr. Pichler Győző,
mint bizalmi férfiú és tolmács.

A jegyzőkönyv felvétele után Formanek segédei eltávoztak.

Az éjjeli órákban Zolnay Viktor a következő nyilatkozatot teszi közzé:

Megbizottaim részéről a közismert Formanek-
affért befejezék. Mindazonáltal én Formanek urnak
ígérem, hogy bármikor fordul hozzám legyeres elégté-
telért, én szivesen állok rendelkezésére és nem fo-
gom keresni a párbaj elői való kitérését. Ezen alka-
lommal kinyilatkozatom az egész ország előtt,
hogy én soha diffamálo cselekedéteért elítélve nem
voitam s oly cselekményt mely tölem az új társasá-
gok távol taranak, el nem követtem. Velem bátran
mérhet össze kardját az osztrák tiszt ur, csak legyen
bátorsága hozzá. Egyébként nem fogom magamat igaz-
ozni el egyen előtt, aki egy má minden részletében
megállapított párbaj elői megretürát, mert érhetetlen,
hogy szeptember 18-ától mai napig nem jutott
eszébe személyesen lólatni keresni. Csak ma a már
megállapított feltételek után a helyszínén jutott eszébe
az. Csak ilyen emberek hivatkoznak a 48-as esemé-
nyekre és a Magyarországha való masirozásra;
ezeknek kiverésére, istoiás gyermekeink lovagló
ostorai is legendók lesznek.
Budapest, 1903. október 2.

Lovag Zolnai Zolnay Viktor.

Diplomáciai bonyodalom.

Konstantinápolyból táviratoz-
zák, hogy a Molke német iskola-
hajó nem jön oda, mivel török
katonák egy német szakácsnót
megöltek.

Haroban derék török hadfi!
Hogyha meg nem sértem,
Miert kellett megönni egy
Szakácsnót, nem értem.

Igaz, hogy azt mondják önök,
Hogy a dolog úri,
Mert csak így lesz egy asszonyból
Fenn a mennyben húri.

Ámde éppen az urának
Szemé vaj' nem szűri:
Hogy egy élő szakácsné jobb,
Mint egy halott húri?

Látják, most a Molke nem jön,
Késő már a bánat,
A szakácsnó meg van öive,
Többé fel nem támad.

És ha nem jön már a Molke
Mi lesz majd önökkel?
Nem öleltek ezental
Német a törökkel.

És a szakácsnó sem ölel
Többé török harcost,
Nem tesz félre az ebedről
Étel, italt — karcost.

Igy most, hogy a Bosporusba

A Molke nem jó el,
Keveebb lett egy hajóval
És egy szakácsnóval.

A hajó, az nagy baj, még ha
A szakácsnó semmi,
Holnap tán a Molke ágyus
Főzjét kell megenni.

FŐVÁROS

(*) A közevési program. A közevési bizottságban ma Berczel Jenő fogalmazó előadta a legközelebbi öt évben (1904—1908.) végrehajtásra váró közevési munkálatok programját. A tárgyhoz először Kun Gyula tanácsos szól, bírálat alá véve a középítési ügyosztálynak részletes jelentését, amelyet különben általában elneveznek elnök. Indítványozza azonban:

1. Mondja ki a bizottság, hogy az ügyosztálynak azt a fölögyását, hogy a főváros utcáinak leg-
többje elhanyagolt állapotban van, — nem osztja.

2. Mondja ki a bizottság, hogy az árértékeknel csakis hazai anyagra néve fogadtassék el ajánlat.

Vosts Károly tanácsos mint a középítési ügy-
osztály vezetője kijelenti, hogy az utóak közevésének rossz állapotára vonatkozó kitéjezést az ügyosztály éreilt megfontolás után vette föl. a jelentésbe; ezt elismerte a középítési bizottság, a tanács és a köz-
gyűlés is. Ami a hazai anyag kizárólagos alkalmá-
zását illeti, ehhez teljes mértékben hozzájárulna, de
a tény az, hogy esőrendű gránitunk nincs s így
a külföldi anyagot teljesen nem akarná mellőzni.

Quittner Zsigmond és Zsigmond Béla a keramitot vé-
delmezik a mérnöki hivatalal szemben. Hausmann
Alajos Erős Sándor, Szacó József felszólalása után
Kun Gyula tanácsos kijelentette, hogy mind a két
indítványát fönntartja és felöle szavazást kéri. Határo-
zottan a mellett van, hogy kizárólag hazai anyagot
használnának a közevéséknél. Elérkezett az ideje
annak, hogy mellőzzük azt a megengedett kitéjezést
az árértékeknel, hogy lehetleg hazai anyagot kell használni.

Magyarországra közevő anyagot hozni épp annyi volna,
mintha a homok területű Zsák-közégségbe például Buda-
pestről viszik a homokot Ezekután a bizottság hozzájárult
ahhoz, hogy a következő öt évre néve bemutatott
burkoló-programm elfogadtassék s hogy a munkála-
tok végrehajtása végett függő kölcsonót vegyenek föl.

Elfogadták Kun Gyula indítványát is, valamint Quitt-
ner Zsigmond javaslatát, hogy a keramitot mindenkor
versenyre boossássák.

A bizottság ezután az ötéves közevési program
részletes tárgyalására tért át s azt elfogadta.

(*) A krajcároskodó közmunkatanács. A fővá-
rosi közmunkák tanácsa arra kérte a főváros, hogy a
vilamos vasút közlekedése érdekében az V. kerületi
Személynök-utóat és a Pozsony-utat 20 méterre eszé-
sítsék meg. A mérnök-hivatal 23 méterre kívánja a
megszélesítést, a kettős vágány fóketeése érdekében.
A tárgyhoz szóltak: Devecsis Ferenc műszaki tanácsos,
Quittner Zsigmond, Heusfel Adolf középítési igazgató,
Csigler Győző, Zsák Hugó; az utóbbi kéri, hang-
súlyozzák a jelentésükben, hogy a közmunkák taná-
csának nem az a föladata, hogy krajcároskodó szem-
pontból tekintse a szabályozó dolgokat; a közmunkák
tanácsának nagy magaslatról kellene a főváros teljes-
tését intéznie. Szegényes dolog, hogy mindig a
kiosnyakdedésekkel bibelődtek, nagyszabású alkotások
helyett. A bizottság ezekután elfogadta a mérnöki
hivatal javaslatát, hogy a megszélesítés 23 méterre
történjék s a dunai kőpart a régi szélességben ma-
radjon meg.

(*) A vasárnapi munkaszünet. Pozsonyvármegye
törvényhatósága a vasárnapi munkaszünet kité-
jesztése érdekében feliratot intézett a képviselőhá-
hoz s a felirat támogatását kéri az ország törvény-
hatóságaitól is. Pozsonyvármegye törvényhatósága as-
t óhajtja tudniillik, hogy a vasárnapi kötelező munka-
szünetet terjeszték ki a kereszténység főbb ünne-
peire is.

A kérdés megfordult a budapesti kereskedelmi
és iparkamarában is, amely a kérelmet nem tartja párt-
landónak mert a vasárnapi munkaszünetéről szóló
rendelet kiadásánál nem vállalás, hanem szocialis cél le-
begott az intéző körök előtt. Gelleri Mór már csak
azért sem tartja helyesnek a kérelmet, mert csak
teljesítése a magyar ipar versenyképességét is nagy-
on érzékenyen esőkülene. Az iparügyi bizottság
ma tartott ülésében Pozsonyvármegye átrátat egys-
erűen tudomásul vette. Ugyancsak a vasárnapi munka-
szünetre vonatkozó Beregvármegye köb rala is amely
— a folyvást terjedő iszákosságai ha lamra való tekinté-
tel — a koresmák sörházak és pálinkamérésekre von-
natkozó rendelkezést módosítani kívánja olyképp,
hogy ezek is ásvetessenek a vasárnapi munkaszü-
netnek. Az iparügyi bizottság ezt a körrlatot is mel-
lőzendőnek tartja.

(*) A kőbányai vízmű kerítése. A kőbányai
vízműtelep 36 év előtt készült deszkakerítése már tel-

jesen használhatatlan állapotban van, a vízvezeték-építési bizottság most ezt a telepet 24 800 korona költséggel egy újajta u vasbeton-korláttal akarja elválni s erre fozozott kőr. A pénzügyi bizottság ma a válla kizárólag hároméves garanciát kívánt, hogy vajon az újajta korlási elválnási képessége bevalik-e? Ha a válla közö e feltételt elfogadja, úgy engedélyezik a kiadást.

SZÍNHÁZ, ZENE

** Népszínház. (Bemutató-éledás.) A Népszínház mai első opereti udonsága, a *Masinka*, egész joggal kellelte fel már előre a közönség nagyobb érdeklődését: egy *Erkel-ivadék*, a *Bánk bán* és a *Hunyady László* nagy zeneköltőjének vérbeli unokája és *Erkel* Gyulának, az Opera volt kiváló karnagyának fia az, aki ebben az operetben első szinpad kompozíciójával a nyilvánosság elébe lép! Mert az arisztokrácia világában sem kötelez annyira a vér, mint a szellemi munka birodalmában. Az átöröklés teóriája eléggé bizonyíthat mellett. Nos, hogy utána vagyunk a *Masinka* bemutatójának, mindenkélt meg kell mondanunk, hogy az *Erkel-szajadéknak* mindenkélt jobban meg kellett volna válogatnia a — librettistáját s nem lett volna szabad muzsikájának a sorsát egy ilyen minden tekintetben gyöngye szövegkönyvhöz kötnie. *Rössel* Nándor, a *Masinka* librettistája, minden inkább, de nem író s még kevésbé szinpad író. Tejesen ismeretlen világ előtt a szinpad, nem ismeri a természetét, törvényeit, melyek rajta uralkodnak, ezernyi utvesztőt, amelybe belevész az, aki nem ismeri a festett világban a járást. Végtelenül naiv dolog ez a *Masinka* s azt a benyomást kelti bennünk, mintha szerzője, aki sok operet-éledást nézhetett életében végig, egyszerre csak a bomlokra ütött volna és így kiáltott volna el: — Hopp! Megpróbálok, bátha én is tudnék operettszöveget csinálni!

Es ennek az önbizalmas erőgőbának az eredménye a *Masinka*, melynek se tárgya, se szinpad ökonomiája nem olyan, hogy lekötethetné a közönség érdeklődését, nemhogy sikert is arathatna. Egy orosz diákisszony végtelenül banális s e mellett egészen szétfolyó históriája a szövegkönyv, régésrég a színhází lomfárba került és minden írői uralasgoktól levetett operet-trófiákkal felsallangozva Sportnyelven szólva: az *Erkel-ivadék* tehát rettenetesen tulterhelve jelent meg a premiér stárnál. *Erkel* Jenőb a legnagyobb magyar zeneszerző unokáját, egy szintén vérbeli írónak a társaságában szeretik volna látni mindiárt első megjelenése alkalmával a szinpadon, aki zeneszerzői inveniőjének szárnyakat tudott volna adni és érdekes szinpad helyzeteket teremteni, amelyek a kompozíció érdekességét is fokozzák. Ennek a kétségtelenül hibás libretto-választásnak a *Masinka* zeneszerzője kétségtelenül meg fogja adni az árá. A *Masinka* nem igen fog nyomot hagyni további zeneszerzői karrierjében. de még a szezon muló sikerei közt is algha. Pedig hát *Erkel* Jenő élő bizonyosága az átöröklés tanának. Igazi zeneszerzővé. Határozott egyénisége van, inveniőzus és melodíatorrasa széles hulámokban bugyog. A *Masinka* muzsikájából fölös számmal tudnók idézni azokat a zeneszámokat, amelyek az ifjú *Erkel*nek nemesak hivatásigára, de kész zeneszerzői voltára vallanak. Különösen szépek a szélesen és merészen épített finálék, amelyek ritka hatásuk és kitűnően vannak hangszerelve. A *Masinka* mesteri hangszerelésének állatában külön fejezetet kellene szentelnünk. Ritka, nagy tudás, erő és ötletesség nyilvánul az operet egész hangszerelésében, ami legkevesebé sem meglepő, mint-hogy úgy tudjuk ez a hangszerelés *Erkel* Gyulának a műve. Fején találta a szöveget az a premiére-entuziásta, aki a *Masinka* zenekari kísérelétét figyelve, így kiáltott fel:

— Így csak egy apa hangszerel a fiának!

Is ifjú *Erkel-ivadék* tehát tejesen meg lehet elégedve a maga zeneszerzői sikerével, ha a *Masinka* nem lesz is hosszú életű a földön bármint tisztelje is az apját, meg az anyját. Az éledásról nincs sok különös mondanivaló. Meglátásott raja a színház ambiciója, de a szereplőknek nem is igen volt alkalom igazi szinpad feladatokra. A ma esti bemutatón *Kovács* tartotta a lelket a *Masinkában*, ez a bravuros komikus. aki a meglevonedett hatás. Bármint csinál, azt a benyomást kelti, hogy jól csinál, de hatásosát mindenesetre. *Masinka* szerepében *Komlósi* Emma játszott, a *Népszínház* új, fiatal tagja, akiről az a benyomásunk, hogy jó igyekezet mellett bele fog illeni a *Népszínház* ensemble-jába s meglesznek a tehetségéhez mért sikerei. Kitarított felső hangjai nagyon szépek. A többi szereplő közül felemlítük *Szirmant*, *Pázmánt*, *Harmath* Ionát, *Lánczy* Etelt, *Ujvárit*, *Kiss* Mihályt és *Szardahelyt*.

Premiértapsokban az est tulontul bőséges volt, ugyannyira, hogy a szerzők és a több szereplők még

a vasfüggöny kis nyílásában is többször megjelentettek.

(M—s.)

** A Vígsház bemutatója. A *Vígsházban* ma tartották meg a holnap, szombaton, bemutatóra kerülő *Dr. Nebántovirág* című bohózat főpróbáját. A *Mars* és *Desvalliers* darabot már a főpróbán is gyors tempóban játszották. Bemutatták a második felvonás forgó-szekrényét, amely sok derültségnek lesz előidézője és működtették a harmadik felvonás trükkjeit is. Az egész főpróba azt a benyomást tette, hogy a Vígsház holnapra tartogatja a szezon első igazi premiérjét.

** Az Ujházi-banket. Az *Ujházi* Ede tiszteletére mára tervezett banket. közebejött akadályok folytán, szerdán e hó 7-én este 10 órakor tartatik meg a Royal szálló dísztermében.

** A drótosztót századik éledása. A *Magyar Színház* holnap, szombaton megünnepli önnállása óta legnagyobb sikerét. A *drótosztót* századik éledását *Lehár* Ferenc operetteje április 21-ikén került szinre: májusban és júniusban, a legnagyobb megleben is telt házak előtt játszotta a színház, a siker tolytatódott szeptemberben is, úgy hogy az operet, a nyári szünetet leszámítva, egyfolytában érte meg 100-ik éledását. Az eddigi 99 éledásból 91-ben vett részt *Sziklai* Kornél, aki páratlan népszerűségű alakot teremtett *Pfeifer* korból. *Szentgyörgyi* Lenke, akinek ez volt első szinpad szereplése, 97-szer játszotta *Zsuzsát*, ugyanannyiszor *Kornai* Berta *Mici*. *Rubos* Árpád 84-szer énekelte *Jankót*, *Heltai* Jenő 5-ször. A politikus bádogost 92-szer játszotta *Foross* 7-szer *Fenyérit*. Minden éledásban résztvett: *Ráthonyi* Ákos, *Sziklainé*, *Giréth*, *Uványi*, *Csige*, *Szabó* Lajos és a kis *Halász* Ilonka. A kis *Jankót* *Rajna* Mihály és *Tóth* Miska énekeltek. A *drótosztót* első két éledását s a huszonötödik éledását a szerző, *Lehár* Ferenc dirigálta, aki holnap ismét dirigálni fog. A népszerű zeneszerzőnek úgy a színház, mint a közönség körében nagy óvációs közszülnék. A holnap éledás minden látogatója díszes emléklapot kap, amelyen rajta lesz az operet legnépszerűbb dalának (*Aki segít a szegényen*) teljes hangjegye is. A jubiláris éledásban *Szentgyörgyi* Lenke, *Kornai* Berta, *Sziklainé*, *Abelovszky* Margit, *Sziklai*, *Ráthonyi*, *Fenyérit*, *Rubos*, *Uványi*, *Giréth*, *Farkas* és *Marton* vesznek részt.

Megemlítjük egyuttal, hogy a *drótosztót*ban tegnap mutatkozott be a színház két új fiatal női tagja, *Keleti* Juliska és *Révész* Ilonka. Az előbbi *Zsuzsá*, az utóbbi *Mici* szerepében. Mind a kettő a legjobb akvizíciójának bizonyult. A két fiatal hölgy sok meglepő tapstot kapott.

** A szála. Mocsdry Bélának ily című kedves vigjátéka ma este nagy közönséget vonzott a budai arénába. Az éledás, mint rendezés, ma is igen jó volt. Különösen nagy sikere volt *Borostyáni* Sárának, kinek üde, finom és szellemes játéknak sok tapsttal adózott a nagyszámú közönség.

** A Zenélő Magyarországról 19-dik füzeté jelent ma meg és a következő érdekes és divatos zenoujdonságokat közli. I. *Korányi* József egy nagy tölgyfa árnyékában magyar dalt. II. *Kárpáti* Sándor *Tavaszi* banulat (Frühlingstimmung) Jellemkpet. III. *Schumann* R. b'ert Nem értem lehet-e hinne. műdalt. IV. *Pavlovsky* M. J. Valurise Senei Vaise Roumaine, keringőt. E. előzetesíteni a most e számmal meginduló IV. évfolyatra VIII. József-körút 22—24. *Zenélő Magyarországról* *Kökner* Ede zeneműkeresésében. Előfizetési ár egész évre 24 füzetre 12 korona, félévre 12 füzetre 6 korona. negyedévre 3 korona. Ugyanitt bármely más zenemű a legolcsóbban megszerezhető.

MŰVÉSZET

□ **Az Eisenhut kiállítás.** Az Eisenhut Ferenc, elhunyt jeles festőnek hagyatékát képező olajfestmények, vázolatok és rajzok gyűjteményét ma mutatták be a sajtó képviselőinek. A kiállítást, melynek tiszta jövedelme az elhunyt festő családjának a főlégélyezésére van szána, holnaptól kezdve a közönség is megnézheti. Négy termet töltenek meg azok a vázolatok, melyeket Eisenhut nagyobb kompozícióihoz készített s melyeket Algirből Tuniszból, Egyiptomból, a Kaukásusból és Bokharából hozott magával. Így szésségükben fölülte jellemzik az elhunyt művész festészetét, aki csak halála után érte meg művei kollektív kiállítását. Csupa keleti kép, mert azok a művészek, akiknek nagy értékűt ma a derült, ragyogó színekhez, de szegény az inveniőjük, többnyire a Keletről menekülnek, hol lépten-nyomon kész képtéma kínálkozik. De nem olyan, mely a lélekben hagy maradandó nyomot, hanem ami dekoratív elemekkel, etnografiai különösséggel hat. A jobbra eső I. teremben kaukázusi és bokharai színvázlatok vannak; moosetek, ooszerkes és gruz házak belsőjéből és udvaraiból vett részletek s tanulmányzajok, melyek ugynevezett „flottul” vannak fölírva biztos színekkel, de kevésbé biztos rajzzal. Legálább alig van lej, mely tunagyra ne sikerült volna. A II. te-

rem az algiri és egyiptomi aratást tünteti föl, a III. terem vegyes eredetű képek és rajzok tára; a kiállítás vonzóbb darabjai pedig a középkor; bejárati első nagy teremben vannak összegyűjtve. Ez utóbbiban látható Eisenhutnak néhány nagy kompozíciója, melyek előbbi tárlatokból eléggé ismerősek s melyek nagyobbára magántulajdonot képeznek. A tárlaton mindenki válogathat magának valót, mert 2 koronától kezdve 6000 koronáig válthat magához vagy egy nagyméretű alkotást, vagy egy-egy szerényke rajzot. Egyik teremben Franz Schuster állítólag magyar, de Béosben élt és elhunyt művészeknek is van néhány rézkarcra kiállítva, szintén azzal a céllal, hogy a művész hátrahagyott családján segítve legyen. S ezért az ember inkább nem látja meg Schuster rézkarcainak fogyatékoságát, itt-ott naiv rajzát és kiforratlan technikáját. Az Eisenhut-kiállítás 146 olajfestményből, 82 nagyobb és 174 kisebb rajzlapból áll.

□ **Állami képvisárlás.** Az országos képművészeti tanács mívásárló bizottsága Forster Gyula min. tanácsos elnökével ma délelőtti a városligeti Múcsarnokban, majd a Nemzeti Szalonban tartott, hogy az Eisenhut Ferenc hagyatékából és a Margitay Tihamér kiállításából kijelöljék a Szépművészeti Múzeum számára megvásárlandó képeket. Az ülésen a kultuszminisztérium képviselőjében dr. Lippich Elek min. oszt. tan. és dr. Huszka Jenő min. titkár, az Országos Képtár részéről dr. Térey Gábor igazgató volt jelen. A tanács mindakét tárlatból számos képet választott ki megvételre s végül látogatást tett *Roskovits* Ignác műtermében a királyi palota Szent István-termben készült képek eredeti kartonjainak megtekintése végett.

□ **Karlóvazky** női festőiskolája. Ebben a hónapban nyitotta meg *Karlóvazky* Bertalan női festőiskolájának negyedik évfolyamát a Városligeti-táson 22 számú házban. A tanfolyamnak már sok növendéke van, s beiratkozni még mindig lehet. A tanfolyam ügyeinek vezetésében *Karlóvazky* Bertalanné is közreműködik.

TUDOMÁNY, IRODALOM

□ **A Magyar Történelmi Társulat** ma délután 5 órakor választmányi ülést tartott gróf *Teleki* Géza elnöklete alatt az Akadémia elsőemeleti üléstermében. Gróf *Teleki* elnök megnyitva az ülést, kegyeletes szavakkal emlékeztet meg *Pauler* Gyula társulati alelnök elhunytáról s indítványára a társulat elhunyt alelnökének emléket jegyzőkönyvileg örökíti meg. *Nagy* Gyula társulati titkár indítványozta, hogy az elhunyt alelnök fölötti emlékezésért megtartására *Thaly* Kálmán kéressék fel. *Thaly* Kálmán, betegeskedésére hivatkozva, azt indítványozta, hogy az emlékezésért megtartására a megboldogult alelnöknek egyik tanítványa, *Thalóczy* Lajos szolittassék fel. Ezután dr. *Takáts* Sándor *Kisérletek a magyar háderő fejlesztésére 1871-ben* című értekezésének felolvasása következett.

Szerző a es. és kir. közös szénágyú leváltárban foganatosított kutatásai alapján vázolta a magyar hadsereg romlását, melynek eredete III. Ferdinánd korára megy vissza, aki a 30 éves háború kezdetén után nagy számmal hozta az országba a német szoldosokat, kiknek száma folyton nőtt, míg a magyaroké folyton fogyott. Ehhez járult, hogy a katonaság a megszabott szoldot nagyon rendszerenül kapta s azt is jó rész posztóban vagy sóban, melyet méregdrágán számítottak be nekik, később pedig egyáltalán nem fizettek, úgy hogy 1871-ben már 6—7 év óta nem kapott egyetlen filért sem a magyar hadsereg, mely így tejesen a rablásra volt utalva s leirhatatlan nyomorral küzdött. *Kollonits* nyírárt püspök megkísérelte még ez állapotokon segíteni egy életrevaló tervvel, melyet azonban nem fogadtak el, hanem 1871-ben elhatározták a magyar csapatoknak a minimura való leszállítását ami meg is történt. A légnység 6—7 év helyett 2 hónapi szoldot kapott, kenyerét vosszta, a fölkeöltkhöz állt. A német katonaság azonban, mely a török harcát nem ismerte, képtelen volt neki ellentállani s így csakhamar belélték Béosben, hogy a magyar hadsereg mégis szükség van s 1888-ban csaknyagyan fel is emelték a régi létszáma. A törökök kiűzésével azonban ismét felmerült a régi terv.

A tervszéssel fogadott értekezés után *Nagy* Gyula titkár tett jelentést a *Rakóczy*-kiállításról.

SPORT

□ **Football.** A mittweidai vendégcsapat folytatta ma a budapesti vendégcsaplépését csekélyszámu közönség előtt, pedig mai játékkal sokkal jobban megérdemelék a nézők érdeklődését, mint tegnap. Ma sokkal jobban kimutatták öszjátékukat s szép labdatechnikájukat, mint a Torna Club ellen. Ma is a magyar csapat, a Postások csapata volt többnyire a támadó fél, de a mittweidaiak védelme, különösen a jobboldali hátvéd, — ki remek játékkal, biztos rugásaival s gyorsaságával a közönség kedvence lett — bálumatos ügyességgel hárítja el a magyarok legveszedelmesebb támadásait, míg a vendégeknek

sikerül szép lövéssel a vezető goalt megszerezni. Ezzel végződik az első félidő. A második félidőben a Postások mindent elkövetnek, hogy a győzelmet maguknak megszerezzék, de csak nehezen sikerül a qalszóló Schwarzcnak szép centerzését Kortaynak a goalba juttatni. Ezután majdnem mindig a mittweidaiak támadnak s a jobb összekötő egy éles lövését a magyar kapus ritka szerkesével védi ki. További eredményt egyik fél sem tudott elérni s az igazán élvezetes mérkőzés 1:1 arányban oldódott végződött.

Nemzetközi céllövő-verseny. A külföldi és hazai fiatal céllövők éleik részvételével vette ma reggel kilenc órakor kezdetét az a nagyszabású céllövő-verseny, amelyet Szemere Miklós országgyűlési képviselő rendezett pusztaszent-lőrinczi lövőházában. Délután három óráig a nemzetközi junior-versenyben résztvevők mérköztek és nagy érdeklődés előzte meg különösen az olasz céllövők szereplését, bár a bécsei lövők is sokat vártak. Az utóbbiak különösen kitettek magukért s az első két díjat maguknak foglalták le. A mérkőzés közéletünk számos előkelősége nézte végig. A Szemere díjra a következők 58 nevezés érkezett:

Bechtold Hugó (Berlin), Pachmayer Emil (Linz), Geissler Pál (Bern), Róth Jakab, Olibet Jakab és Palatini Angelo (St.-Fiden, Svájc), Pasqualino Amalodi és Vienna Ballila (Venece), Ramoult István, Mineif Gusztáv, Neubauer József, Sonnenberger Károly, Denk Viktor, Grohmann Károly (Bécs), Seifert Károly (Pozsony), ifj. Mocsáry Béla (Ungvár), ifj. gróf Festetics Andor (Szeleste), pataki Potoczky Dezso (Hernádménét) nemessérei Kiss Géza (Göd), Csellei Károly (Komárom), Jákey Zoltán (Győr), visontai Kovács László (Vámosgyörk), gróf Esterházy Alajos, gróf Esterházy Pál és gróf Esterházy Móric (Csákvár), Sárpj László (Kolozsvár), Kovács János (Nagykanizsa), Csereknó János (Kaposvár) továbbá Budapesti: Kolschv Erik, gróf Apponyi Henrik (B. E. A. C.), Dóry Jenő, Steinhauser Ágost, Fellner Andor, Török Károly (B. E. A. C.), Ordódy Béla (B. E. A. C.), Klein Eberhard Sándor (B. E. A. C.), Csere László, Lestyánszky Dezso (B. E. A. C.) Holub József, ifj. kislendai Kisfaludy László (B. E. A. C.), Bodó Zoltán, ifj. Bolgár Ferenc (B. E. A. C.), Nagy Gábor (B. E. A. C.), Nickl Alfréd (B. E. A. C.).

A Széchenyi-versenyre neveztek: Seifert Károly, Mocsáry Béla, gróf Festetics Andor, Kolschv Erik, gróf Apponyi Henrik, D'ry Jenő, nemessérei Kiss Géza, Krenner György, hevesi Bisicz Vilmos, Erössák Károly, Sárpj László, Ordódy Béla, Klein Eberhard, Csere László, Aprily Ferenc, Büttner Sándor, kécsői Mórész Kálmán, dr. Vessényi Jenő, Novák Béla, Láng Kornél, dr. Kovács János, Kovácsik Gyula, Lestyánszky Dezso, Büttner Hugó, Nickl Alfréd, Patáczky Dezso, Márton György.

A Szemere-díjra nevezett versenyzők között számos osztrák, olasz, német és svájci van, akik mindannyian lövészelet kiképzett mesterlövőinek jelügyelete alatt treniroztak. Sorakban van Ramoult István (Bécs), a tavaszi verseny negyedik legjobb lövője, továbbá Bechtold Hugó, a porosz gárdisták egyik bíráló céllövője.

A mérkőzések ma reggel nyolc órakor kezdődtek a csinosan felszított svájci stílusú lövőházban. A zsűri tagjai voltak: Gróf Széchenyi Béla elnök, gróf Esterházy Minály, gróf Károlyi Lajos, herceg Solms-Braunfels Sándor, a badeni Schützen-Verein elnöke és gróf Scápary Pál. A műszaki bizottság tagjai: Bolgár Ferenc elnök, Já-itz Andrási főbíró, Klose Ágoston Libits Adolf, dr. Marx József, a felső-ausztriai Schützen-Verein elnöke, Vándory József, a rendező-bizottság dr. Klupathy Jenő egyetemi tanár elnöksége alatt működött s tagjai a Budapesti Egyetemi Athletikai Klub tagjai voltak.

A közönség soraiban ott voltak többek között: Szemere Miklós, a vendégszertől házigazda, gróf Bathányi Elemér, Barszay Domokos, gróf Bethlen Bálint, Perczel Dezso, Meszlény Pál, Rohonczy Gida, Szemere Attila stb.

A Szemere-díjért való küzdelem délután két óráig tartott. Befeztetével a zsűri kihirdette az eredményt, amely szerint az első díjat az osztrák Ramoult István (Bécs) nyerte el hatvan egységgel. A második díj az ugyanosok bécsi Sonnenberger Károlynak jutott. Csak a harmadik díjat kapta magyar ember, még pedig Sárpj László kolozsvári jogász. A negyedik díjat már megint külföldi, a veneciei Vienna Ballila vitte el.

Délután öt órakor ért véget a verseny, mire Libits Adolf udvari tanácsos kiosztotta a díjakat. Különösen lelkesen ünnepelték az alkalommal Lestyánszky Dezst és Sárpj Lászlót.

Össz lövőversenyek. Az utóbbi napok híhetetlen meglepetéssel teljesen elvetették a közönség fogadás kedvét, mert a teljéretek teljen összevissza jutkosnak és a favoritok mindig gyászosan végeznek. S ezen-

kül csupa handiap programon, úgy hogy harminc-negyvenszeres kvóták valószínűleg napirenden lesznek. Kissé habozva írjuk le ezt a szót: — jelöltjeink:

- I. Ruggiero — Villemer.
- II. Ismerős — Etsel.
- III. Rosenmontag — South Star.
- IV. Africanus — Polenta.
- V. Belle of Herna's — Malupri.
- VI. Camperdown — András.

Nyilttér.

Ovja az egészségét!

Ezerrel több kiváló orvos ajánlja!

Arjgérés kívánatra mindenhol díjmentesen küldetik. Védőkre 25 vagy 50 üveges ládák: a fuvardíjat oda és az üres üvegeket vissza fizeti a

SZT. LUKÁCSFÜRDŐ KUTVÁLLALAT BUDÁN.

Vasárnapi Ujság

80-ik évfolyam.

A „Vasárnapi Ujság”, a legrégibb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap díszes kiállítással, évenként több mint 130 íven, s több mint ezer képpel a „Regénytár” című állandó melléklettel jelenik meg.

Legújabb Mikszáth Kálmán kitűnő írónk főmunkássága a „Vasárnapi Ujság”-nak s kizárólag e lapba írja nagybecsű szépirodalmi műveit: regényeit, elbeszéléseit, tárcáit.

A „Vasárnapi Ujság”-n abban színes képek is közöl, így legutóbb külön mellékletül adta II. Rákóczi Ferenc Mányoki Ádám eredeti festménye után készült arcképének általános tetszéssel fogadott színes nyomtatást.

A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára: negyedszer 4 korona, félvára 8 korona. — Mutatványssalok készségesen szolgálnak a kiadóhivatal.

Az előfizetése a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalába, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. alá küldendők.

Van szeresém tudatni, hogy Nagy Armin ur a mai nappal hirdeti irodalmi barátságos megegyezését folytatni kívánt, miért is kérem t. üzletleim, hogy megbízásait, valamint penküldeményeket ezental közvetlenül hozzám intézni méltóztatassanak.

Mély tisztelettel

Fischer J. D.

hirdetési iroda

Budapest, IV., Gerliczy-utca 1.

Telefon 940.

MAGYAR HITELSZÖVETKEZET

V. Váci-körút 38. sz.

1904. január 1-én kezdődő 4 évig tartó II. évtársulata előnyös visszafizetési feltételek és jutányos kamattal mellett kölcsönöket már most is folyósít. Hitelkérvények gyorsan intéztetnek el.

Az igazgatóság: Beck Dénes, Dr. Erős Sándor, Dr. Kollár Izor, Velvári Lipót, Neuwirth Hugó, titkár.

(Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Micsinai a táblán.** Ma délelőtt tárgyalta a kir. tábla II. büntetőtanácsa Horváth Béla bír. előadásában Micsinai Mihály postakocsi büntünyét, aki június 3-án a kocsiján volt 98 ezer koronát ellopta. A törvényszék nemrég Micsinai Mihályt négyévi fegyházra ítélte a minősített lopás büntetése miatt. A mai táblai tárgyaláson, amelyen a vádlott és védőjének felelőssége alapján tárgyalják az ügyet, Ester Dezso ügyész felszólalása után helybenhagyták az elsőbírósági ítéletet azzal a változtatással, hogy Micsinainak itt 3 hónapi vizsgálati fogságot beszámítottak a büntetésbe. Az utolsó szót a kir. Kuria fogja kimondani, mivel a védő semmisségi panaszt nyújtott be az ítélet ellen.

§§ **Székesfehérvári események.** Tavaly történt, hogy Szaxlehner Andor az ismert keserűvizorrás tulajdonosa és belga ökonul vadászni ment Székesfehérvár környékére. A rossz nyelvek akkortájt azt rebesgették, hogy a főkonul tigrisvadászatra készült, mivelhogy azonban azon a környéken ez a télelmet fenevad nem mutatkozik, beírte egy pár nyulaskával is. Az esetet tollabgyégre tüzte Fényes László székesfehérvári hírlapíró s egy burmos újonoságban megírta a tigrisvadászat történetét. A közleményt Szaxlehner Andor sértődött taláta magára néve s provokálta a hírlapíró. A párbaj Szaxlehner sebesülését végződött. Ugyancsak Fényes Lászlónak egy másik afféré is támadt akkoriban. Megírta ugyanis a lapjában, hogy Kégl József főhadnagy egy szegény zsidóembert, aki a kaszárnyába akart menni, föltartóztatott majd legényével bevittette a kaszárnyába és megbörtöztet. Ezért meg Kégl főhadnagy provokálta Fényest, aki a párbajban könnyebb sérülést is szenvedett. A székesfehérvári törvényszék Fényes Lászlót a kétrendbeli

párbialdal vétségeért háromhónapi államfogházra ítélte, Szaxlehner Andor pedig nyolcnapos államfogházra kapott. Felebbzés folytán az ügy ma a budapesti királyi ítélőtáblához került, amely Fényes István elnöksége alatt, Haupt Albert bír. előadásában tárgyalta az ügyet s meghallgatván Fényes László védekezését, az ő büntetését egy hónapra szállította le, Szaxlehnerét ellenben helybenhagyta.

TÁVIRATOK

Szófia, október 2. A Kratoveben kitört zendülés miatt nagy az aggodalom diplomáciai körökben, mert a felkelés már egész Bulgária határáig terjedt.

A román királyi család otthon.

Bukarest, október 2. Károly király, Erzsébet királyné, Ferdinánd trónörökös, Károly herceg és Károly hohenzollerni herceg ma délután Predeálba érkeztek, ahol Sturdza miniszterelnök és a miniszterek üdvözölték őket. A sinai pályaudvaron a diplomáciai kar, a főméltóságok, a tábornokok és főtisztek, valamint nagy közönség fogadta a királyi párt és a hercegeket élénk óvációkkal.

Zavargás Berlinben.

Berlin, október 2. Tegnap este a gyárak zárórája után a Nettelbeck-tér környékén zavargás keletkezett az omnibusz állomás közelében. Kocsikat és utasokat háborgattak, az odaérkezett rendőrök kigunyolták és minden oldalról szorították. A tömeg, mely a hirdetés-oszlopokat meggyújtotta és a tüzelőket megrongáta, csak kardlappal volt eloszlatható. A zavargók vezetői megismélték a támadást és a rendőrséget kövekkel, üvegekkel és több effélével dobálták meg. Végre sikerült a rendőrségnek a teret kitűriteni és nyolc zavargót letartóztatni.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, október 2. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Eladatok buda tiszavidéki 8.10—8.50, marosi 8.10—8.30, bánáti 7.60—8.15. Rozs tót felvidéki 6.55—6.70, pestmegyei 6.50—6.70. Arpa morvaországi 7.10—8.50, marchfeldi 6.50—7.35. Tengeri 6.60—6.75. Zab magyar 5.70—6.20, válogatot 6.70 korona.

New-York, október 2. (Terménytőzsde.) (Zárlat.)

Gyapok: New-Yorkon nyeljen 10.—10.25, Októberre 13.29 (13.52). Január 9.88, 9.88. New-Ureanban helyben 10.1/2 (10.1/2). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 8.0 (8.0), Stand white Philadelphianban 8.75 (8.75). Raffined in Cases 10.75 (10.75). Credit Balances at Oil City 1.62 (1.62). — Zsír: Western steam 8.25 (8.25), Rone & Brothers 8.50 (8.50). — Tengeri iránzata állandó — Októberre 52.8% (52.—) — Dec-re 52.3% (50.4%). — Májusra 50.7% (—). — Buza iránzata állandó. Páros őszi helyben 84.— (83.1/2). — Októberre — (—). — Dec-re 84.1/2 (84.1/2). — Májusra 83.1/2 (83.1/2). — Júliusra — (—). — Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2). — Kávé: iair Rio T. sz. 5.1/2 (5.1/2). — Októberre 4.70 (4.70). Január 5.10 (5.05). — Liszt: Spring Wheal cians 8.70 (8.70). Cukor: 3.1/2 (—). — Ó: 23.25—26.95 (26.—26.12). Rész: 13.—13.27 (13.—13.25). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, október 2. (Terménytőzsde.) (Zárlat.)

Buza: iránzata állandó. Októberre 77.1/2 (78.—) Dec-re (78.1/2) (—). — Tengeri iránzata állandó. Októberre 45.1/2 (44.8%) — Zsír: Októberre 10.62 (10.70) Dec-re 8.90 (8.80). — Szalonna snort: cear 9.— (9.—). — Sertészsír: Októberre 11.10 (11.20). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

— Hogyan terjed a difteritis az iskolában?

A jobbdomb szülőik nem szeretik a gyermekeiket nyilvános iskolában taníttatni, mert félnek hogy betegséget kapnak ott a többi gyerekektől. Ez a félelem legtöbb esetben alaptalan, mert legtöbb ember nyilvános iskolában tanult és mégis felcölt. Néha azonban van ok a félelemre, bizonyítja ezt a következő Párisban történt eset, amelyet a Jó Egészség című lap közöl: A párisi iskolák egyik orvosteigyezője, kutatója a torokgyékjányosság okát, rájött hogy az iskolás gyermekek között a ceruzák terjesztik a betegséget. A ceruzákat, amelyek a város tulajdonát képezik, egyes iskolában reggel kiosztják a gyermekek közt, előadás után megint összeszedik. Így mindvégig gyermek olyan ceruzát kap, amelyet előző napon más gyermek használt. A gyermek pedig folyvást szájába dugdossa a ceruzát és így terjeszt és meg is kaphatja a torokgyékot. A felügyelő természetesen megkövetelte, hogy ezental minden gyermeknek legyen saját ceruzája.

— A pápa és az ősi tradíciók. X. Pius pápa napról-napra újabb meglepetéssel szolgál környezetének. A régi tradíciókkal semmit sem törődik és olyan újításokat hoz be, amelyekről udvari papjainak égnék áll a hajuk. A napokban is érdekes eset történt a Vatikánban; a pápa egy csomó oiszerceita barátot fogadott és az üdvözlés után felszólította a barátokat, hogy foglaljanak helyet. A pápa jelenlétében csak a bibornokok ülhetnek le és a Vatikánban az volt az ősi szokás, hogy ha a pápa valamelyik papot vagy szerzetest helyielyel kínált meg, az azt jelentette, hogy az illetőt kardinálisnak nevezte ki. Most azonban nem ezt jelenti ez a felszólítás, mert X. Pius, aki már több ízben megmutatta, hogy nem törődik az ilyen elavult szokásokkal, minden látogatót, tekintet nélkül a társadalmi állására, udvariasan helyielyel kínál meg. A barátok a régi tradícióra gondolva azt hihették volna, hogy bibornokoknak nevezte ki őket a pápa, de az a körülmény, hogy olyan nagyszámban voltak az audiencián, megfosztotta őket minden ilyen illúziótól, ezért csak szerényen hajlongtak és még akkor sem ültek le, mikor a pápa ismételtén felszólította őket. Ekkor azonban a pápa egy kissé ingerülten így szólt a barátokhoz:

— Hat én hozzak talán önöknek székeket?

Erre a barátok leültek, anélkül, hogy bibornoki rangot nyertek volna.

— A részegség terjedése. A *Journal des Débats*-ban érdekes cikksorozat kezdett dr. Daremberg az alkoholizmusnak franciaországi szerepéről. Statisztikai adatokkal mutatja ki, hogy Franciaország ma a legiszakosabb állam, s hogy az utolsó ötven év alatt az elfogyasztott alkohol mennyisége 254 százalékkal emelkedett, holott a népesség növekedése ugyanez idő alatt nem tett ki többet 12 százaléknál. Ugyanebben a cikkében párhuzamot von Daremberg a külföldi államai közt is az elfogyasztott alkohol mennyisége tekintetében, s ezt az érdekes statisztikai párhuzamot a következőkben idézzük: Franciaországban 1821 liter, Svábjában 12-50 liter, Belgiumban 10-42 liter, Olaszországban 10-23 liter, Dániában 10-21 liter, Németországban 9-25 liter, Angliában 8-91 liter, Ausztriában 8-57 liter (nyilván a mi szeszlogyasztlásunk is beletudja), Hollandiában 6-09 liter, az Egyesült-Államokban 5-19 liter, Svédországban 4-97 liter, Norvégiaiban 2-06 liter, Finnországban 2 liter, Kanadában 1-94 liter az alkoholfogyasztás fejénként egy-egy esztendő alatt.

— Az Eohidna. A londoni állatkertnek érdekes látványlója egy emlős állat, amelyik tojásokat is rak. Ennek az állatnak Ausztráliában van a hazája és *Eohidna* a neve. Eohidna tulajdonképpen azoknak a mesebeli lényeknek volt a neve, amelyeket kigyófaruk szép leányának rajzoltak, de a londoni állatkert csodája, amelyet mindig óriási embertömeg bámul, sem

a szép leányhoz, sem a kigyóhoz nem hasonlít; ellenben a külseje a hangyaevőhöz és a sündisznóhoz hasonlít. A szája olyanforma, mint a hangyaevőé, do azért madársórtormája is van. A nyelve keskeny, hosszú és hernyóalakú. Az Eohidna egyébként az emlősök és a hüllők egy középfaja. A lábain hosszú karmok vannak. Tojásait zsakokban hordja és ugyancsak ott hordozza kölykeit is, amíg megőnek.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

A magyar onkorkaiparváltás. A magyar cukorka- és csokoládéipar váltásos helyzetbe jutott, amennyiben a cukorka- és csokoládégyárosok részére előállított cukor napi árárt csak csekélyekkel szállították le nem úgy, mint a rendszeres jogszabás alá kerülő cukorét. Természetes, hogy így a bonbonok és csokoládék árárt sem tudják a gyárosok nagyobb mértékben leszállítani, ami ezeknek a cikkeknek forgalmát jóval megkisebbitette. A magyar cukorkakészítők versenyképessége ezzel érzékeny csorbát szenvedett, mert az osztrák cukorgyárosok lényegesen olcsóbb cukorárakat szabtak meg az ottani bonbongyárosok részére. Ehhez járul még az a körülmény is, hogy a létrejött szürpaktát folytán a szürpárak tetemesen felemelkedtek. Így aztán a nagyobbblökjű és sokkal kedvezőbb termelési viszonyok közt levő osztrák cukorgyárosok versenyre még nagyobb súlylyal fog nehezüdni a magyar cukorkaiparra, mint eddig és az osztrák cukor a surtaxe dacára kész cukorka alakjában fogja a magyar piacot elaraszolni. Ezért nagyon sajnálatos, hogy a magyar cukorgyárosok ridegen elárkóztak s magyar bonbon- és csokoládégyárosok ama jogos kérelme elől, hogy a cukrot nekik is oly árban szállítsák, mint azt Ausztriában az ottani cukor-egyesület ez iparág részére biztosította. Így tehát rossz idők járnak a magyar édeségek iparára, ami annál szomorubb, mert ez az iparág hazánkban még csak gyermekkorát éli s fejlődésének útja ugyszólván teljesen el van zárva.

Fizetésképtelenségek. A bécsi *Creditorum-Verein* a következő fizetésképtelenségeket jelenti: Schatz Herman és társa cég *Budapest* (Király-utca 10.) *Kohn és Kaufmann* cég *Nagy-Kanizsa*, Malhausz J. Emil cég *Maros-Vásárhely*.

Borjувásár. 1903. évi október hó 2-án. (A budapesti marhavasártéri vásár-pénztár részvényirtaságtól.) Felhajtás. Belföldi élő borju 344 drb, leölt borju — db, bécsi borju — db, — db, növendékmarha 38 darab, bárány élő — darab, leölt bárány — darab, — Arjégyések. — Belföldi élő borju I. rendű 90—108 l-ig, kivétel 110 f., II. rendű élő borjúkért 80—88 l-ig, 1 kilóként, leölt borju I. r. — l-ig, II. r. — l-ig, — l-ig, kivét. f. kilóként, levonás nélkül. Rugott borjúkért 64—76 l-ig. Növendékmarha — l-ig, — l-ig, I. r. — l-ig, középmínőségű — l-ig, alárendelt — l-ig, I. k.-kint. Bárány élő — k., leölt bárány — k. kivételesen ár — k-ig páronként. — Az irányzat csöndes, az árak 5—6 fillérről klgkint csökkentek.

Sertéskonsumvásár. (A székesfővárosi sertés-vásár és közvágóhid intézősége.) Október 2-án, Felhajtás: Zsírterítés, ugymint Öreg I. rendű — kilogrammon felül — darab, II. rendű 280—350 kilogrammmig — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül — darab, középm 220—300 kilogrammmig — darab, könnyű 220 kilogrammmig — darab, süldő — darab, malac — kilogrammmig — darab, Összesen — darab. Huszterítés ugymint: nehéz 300 kilogrammon felül — darab, könnyű 250—300 kilogrammmig — darab, süldő — darab, malac 40 kilogrammmig — darab, Összesen — darab. Felhajtás összege 563 darab, 58 darab süldő, 68 darab malac, 106 darab, — darab süldő, Összesen 517 darab, — darab süldő. Eladatott 674 darab sertés, 58 darab süldő. Maradvány 683 darab, 58 darab süldő. A vásár irányzata élénk. Az árak szilárdak. — Következő árak jegyzetük: Zsírterítés: Öreg I. r. 250 kgr.-on felül — fillérig, II. rendű 280—350 kilogrammmig — fillérig, selejtezett — fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 98—104 fillérig, fiatal középm 220—300 kilogrammmig 94—102 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogrammmig — fillérig, süldő — fillérig, malac — fillérig. Huszterítés: Nehéz 300 kilogrammon felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogrammmig — fillérig, süldő 96—104 fillérig, malac 40 kilogrammmig — fillérig. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élőszuliban.

A budapesti gabonatózása.

Budapest, október 2.

Mérsékelt kínálat és valamivel kedvezőbb vételkedv mellett készbuza kellemes irányzatú; elkelt 25.000 mm. eleinte 2 1/2 fillérről magasabb, utóbb csak szilárdan tartott árakon. Későbbi szállításra néhány fillérről magasabbak az árak. Rozs szintén valamivel kellemesebb.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 80-5 k. 7 K. 90 f.; 200 mm. 80 k. 7 K. 90 f., 500 mm. 80 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 85 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 90 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 90 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 82 1/2 f., 300 mm. 80 k. 7 K. 82 1/2 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 90 f., 200 mm. 79-5 k. 7 K. 82 1/2 f., 100 mm. 79-3 k. 7 K. 80 f., 300 mm. 78-7 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 80 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 72 1/2 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 75 f., 300 mm. 78 k. 7 K. 67 1/2 f., 300 mm. 78 k. 7 K. 72 1/2 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 60 f.

Pestmegyei: 200 mm. 80 k. 7 K. 82 1/2 f., 300 mm. 79-5 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 77 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 67 1/2 f., 100 mm. 78-5 k. 7 K. 70 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 60 f.

Fehérmegyei: 200 mm. 78-5 k. 7 K. 65 f. **Hartai:** 1500 mm. 78-5 k. 7 K. 82 1/2 f. **Csurgói:** 2200 mm. 77 k. 7 K. 82 1/2 f. **Zentai:** 3000 mm. 77 k. 7 K. 77 f. **Szerémségi:** 3950 mm. 76-3 k. 7 K. 55 f., 2400 mm. 76 k. 7 K. 52 1/2 f.

Mind három hónapra.

Rozs: 150 mm. 6 K. 22 1/2 f., 200 mm. 6 K. 15 f. **Zab:** 100 mm. 5 K. 60 f., 100 mm. 5 K. 50 f.

REGÉNY

A szép özvegy

— REGÉNY —

Írta: KEVILL-DAVIES ALBERT

(44)

— Tudom. De ugyanoly módon, ahogy e levelekhez jutottam, megszerezhettem volna ezt a szerszámot is. De nem tettem, mert annak eltűnéséből Harden azonnal észrevehette volna, hogy veszedelemben forog. Azt nem fogja észrevenni, hogy a leveleit ellopták, de az ördögi szerszám eltűnésére azonnal rájött volna. A táskájában van elzárva. Onnan mindgkivehetjük és ki is vesszük, ha idáig jutunk.

— Ez valóban hihetetlen. Maga látta?

— Én nem, de olyan valaki, akit ismerek, látta ott és kezében is volt.

— Hogy fért hozzá?

— Ugyanolyan módon, mint ahogy a levelekhez.

— Tehát ön tudott e levelek létezéséről?

— Csak sejtelmeim voltak róla, — válaszolt Clinker. — Nézze, bármilyen nagy volt is az ő bűné, mégsem szenved kétséget, hogy Palloni Vera és John Harden nagyon szerették egymást és hogy Vera letartóztatása és halála nagy csapás Hardenre. Azért jogos volt az a feltevés, hogy sohasem fog elválni emlékektől, például utolsó leveleitől. Találtak egyéb dolgokat is íróasztalában, elsárgult újságickekét a nő elíteltetéséről és öngyilkosságáról.

Clinker két hosszú kivágott újságickekét nyújtott át Beachville lordnak és Munravennek és szóltanul várta a hatást, miatt azok olvastak. — Azon esdülközöm, honnan szerezte ezeket az újságokat, — jegyezte meg Munraven, miután végigolvasta a cikkeket.

— Midőn Párisba jött és megtudta, hogy Palloni Vera a várt gőzhajón nem érkezett meg, alkalmasint átnézte az amerikai hírlapokban az Ocean-gőzös utasainak névsorát és e közben szömbé öltött egy gyilkossági kísérlet híre és azonnal rájött, hogy miért nem érkezett meg a várt nő. Aztán alkalmasint megvette és olvasta az amerikai újságokat, míg mindenek vége volt és azokat aztán megőrizte.

— On azt mondta az imént, hogy háromszor törték Alice életére, — jegyezte meg lord Beachville, — de mi csak két esetről tudunk.

— A mult éjjel mérget keverték levesébe.

— Milyen mérget?

— Ugyanazt, amelylyel a sebet okozó szerszámot megmérgezték.

— Milyen szerszám az?

— Majd holnap meglátja.

— És most biztonságban van Alice?

— Olyan személy őrt, aki ismeri az összeesküvés minden részleteit és az én szolgálatomban áll.

— Mi történjék most az ön véleménye szerint?

— Amit az urak akarnak.

— Van önnek elegendő bizonyítéka arra nézve, hogy Harden ellen gyilkossági kísérlet miatt felléphessen.

— Hogyne, és a bizonyítékokon kívül van még egy tanum, aki látta, hogy abban a pillanatban, amikor Munraven kisasszony megöbösült, Harden John csak egy lépésnyire állt tőle, de a lugason kívül.

— Ki ez a tanu?

— Miss Fuller.

— És az ő kezében volt az a szerszám, amelyről ön említést tett.

— Ugy van.

— És most mi lesz? Mit tegyünk? — fordult lord Beachville Munravenhez.

— Az én tanácsom az, — válaszolt Munraven, — hogy holnap reggel rá olvassuk Hardenre a saját dolgozószobájában mindama bi-

zonyítékokat, amelyeket összegyűjtöttünk. További lépéseinket azután az ő viselkedése fogja irányítani. Ha akár egy írásos vallomást és kegyelmet kér tőlünk, szinte hajlandó volnék rá, hogy futni engedjem, de azzal a kikötéssel, hogy elhagyja ezt az országot.

— Ez azt jelentené, hogy eltussoljunk egy büntetést.

— Én ez ügyben csak leányomra vagyok tekintettel.

— Jól van, meg fogom fontolni a dolgot. Öreg, beteges ember a szerencsétlen. A bőrtön hamar megölné.

— Holyos, és én azt hiszem, kötelességünk volna őt felelőségre vonnunk. De magunk kedvéért kerülünk kell a botrány. Őt úgy esábitották a gyilkossági kísérletre, de őrő majd később beszélnék.

— És mi történjék a vagyonnal?

— Azt vissza kell adnia. Csak az alatt a feltétel alatt kerülheti el a büntetést, ha írásos vallomást ír alá és teljesen lemond az általa bitorolt vagyonról Alice javára, továbbá, hogy azonnal elhagyja Angolországot és sohasem tér vissza.

— És ha a feltételeknek aláveti magát, úgy megbocsátja neki a gyilkossági kísérletet?

— Oh, meg nem bocsátok neki. De hogy ne kelljen megjelennem a törvényszék előtt és a botrány és feltűnés elkerülése végett kész vagyok lemondani a megtorlás követeléséről és nem engedem, hogy mint gonosztevőt kényszer-munkára ítéljék.

— Igaza van és nem gördíték nehézséget kívánsága elé. Holnap reggel magunk elé hívjuk őt. Talán nem ártana, ha ügyvédemnek táviratoznék, hogy ő is jelen legyen. Az ő tanácsa hasznunkra lehet.

— Helyes.

Nemsokára Beachville lord a szobájába ment. Munraven ott maradt a detektívvel. Még sok megbeszélni valójuk volt.

(Folytatása következik.)

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szombat, 1903. október hó 3-án.

A walkír.

A 'Nibelung gyűrűje' című zenedráma-trilógia első része, 3 felvonásban. Zenéjét és szövegét írta Wagner Rikárd. Fordította Csiky Gergely

Személyek:

Siemund	Rochnicek	Helmwige	Kaczér
Hunding	Kornai	Gerhilde	Blätterbauer
Wotan	Noy D.	Ortlinde	Kann M.
Sieglinde	Vasquezné	Waltraute	Szilágyiné
Brünnhilde	Diósyne H. B.	Schwertleite	Bartolucci
Fricka	Valent V.	Siogruine	Flattné

Kézde 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1903. október hó 3-án.

Két szék között a pad alatt.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta Calderon. Fordította dr. Huszár Vilmos és Makai Emil.

Személyek:

Don Diego	Császár	Inés	Ligeti J.
Rodrigo	Rózsashegyi	Don Felix	Desző
Donna Clara	Lánczy Ilka	Leoneló	Horváth
Sára	T. Dellé E.	Saacho	Gabányi
Donna Beata	Alszeghy J.		

Kézde 7 1/2 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1903. október hó 4-án.

Előszór:

Dr. Nebántsvirág.

Bohózat 3 felvonásban. Irták Mars és Desvallières. Fordította Hajó Sándor.

Személyek:

Lachevrette	Góth	Jojotte	Harmat
Bois d'Arcy	Tapolczai	Pimbert	Balassa
Francine	Kertész	Parlagas	Vendrei
Chambaudier	Hegedüs	A herceg	Kazaliczky
Marcelle	Pécsi P.	Szoliman pasa	Gyöző
Léopardy	Tanay	Moumoutte	Bárdi

Kézde 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1903. október hó 3-án.

Masinka.

Eredeti nagy operette 3 felvonásban. Irta: Rössel Nándor. Zenéjét szerlette Erkel Jenő.

Személyek:

Rozmusow	Kovács	Jeromowka	Pázmán
Butow	Ujvári	Masinka	Komlóssy
Lurkow	Kiss M.	Jelena	Harmath
Muskow	Szerdahelyi	Vasilejovics	Szirnai
Glugowné	Láng E.	Dimitri	Kápolnai

Kézde 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1903. október hó 3-án.

A drótosót.

Nagy operette előjátékkal, 2 felvonásban. Irta Leon Viktor. Fordították Ruttkai György és Mérei Adolf. Zenéjét szerlette Lehár Ferenc.

Személyek:

Günther	Fenyéri	Pfefferkorn	Sziklai
Miel	Kornai	Zsuzska	Szentgyörgyi
Jankó	Rubos	Milos	Ráthonyi

Kézde 7 1/2 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szombat, 1903. október hó 3-án.

Az orvos régen és most.

Irta Dr. Haberfeld Emil.

Kézde 7 1/2 órakor.

FŐVÁROSI NYIRAI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1903. október hó 3-án.

Bob herceg.

Regényes nagy operett 3 felvonásban. Irták Martos Ferenc és Bakonyi Károly. Zenéjét szerz. Huszka J.

Kézde 7 1/2 órakor.

Ziegler József

Táncintézet

VI., Andrassy-ut 25. (Feljárát: Dalszínház-u. 1)

A mai napon megnyílt.

Növendékek felvételnek naponta d. e. 11-1ig és d. u. 2-4ig.

Azon tisztelt szülőket, kik külön táncolont chajtanak rendezni, kérem, hogy minél előbb jelentkezni sziveskedjenek, a nap és az óra tetszés szerinti beosztása végett. Kiváló tisztelőket!

Ziegler József, táncintéző.

Bővebb felvilágosításul személyesen szolglok.

Nodusin Aranyér-balszam.

Egyedülálló szer, mely operáció vagy égéses nélkül átküldetésen és bizonyos gyógyítja egy a vak, valamint a nyitott aranyérrel. Korházilag kiróbbalva. Teljesen ártalmatlan. Elismert orvosok szerint szárazak és szárazak teljesen kigyógyított. Törvényesen védve. Kapata és készítői:

Nagy Kálmán gyógyszerész, Nyiregyháza

továbbá Török József, Budapest, Király-utca és a többi gyógyszerészekben is. Ára huzmán utasítással együtt 4 kor. bérmentes küldéssel postán 5 kor., az őszeg előzetes beki-dése vagy utasítást ellenségen.

Színházak heti műsora.

	Magy. kir. Opera.	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar s-ínház
d. u. Vasárnap este	Berlichingeni Góth	Egy szegény ifjú története Két szék között a pad alatt	Az igazgató ur Korbász Dr. Nebántsvirág	Ripp van Winkle	A drótosót A drótosót

FOVÁROSI ORFEUM

VI., Nagymező-utca 17.

Ma és mindennap

A kapitány úr.

Bohózat. Irta Beer Béla. Zenéje Domóth Lajostól.

A Tarka Színpad pályanyertes ujdonsága.

Továbbá az óriási rendkívül mulatót új

októberi műsor.

30 különlegesség.

A dítkerben reggeli 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyez.

Magyarországnak Pécs, Ausztriának Bécs.

Rákóczy Ferenc óra valódi ezüst duplaféldoll, egy mint a rajz mutatja csak „6 forint”.

Nem létezőt a pénz visszavált.

Változhatatlan Remontőr óra rajz szerinti ezüst nagyágú 6 forint.

Ne küldjék pénzünket külföldre.

Hazai iparunkat előmozdító cégnél órákat és minden neműt készert sokkal jutányosabban lehet megszerezni, mint bármely külföldi cégnél.

Tessék kérni nagy képes árjegyzékemet, mely több mint 1500 rajzot tartalmaz és melyet ingyen és bérmenten küldök meg bárkinek, ki érte ér.

Schönwald Imre

Pécsett 15.

Eder zongorák és harmoniumok a legjobbak!!

több mint 8000 db használatban, művészek és előadók zenészek által a mai kor legjobbjá gyártmányának elismerve, minden eddigi kiállításán az első díjakkal kitüntette. — Főraktár:

Eder Antal Gyulánál

Váci-utca 28. a városháztérnél,

egyénit nagy raktár a legkisebb bel- és külföldi zongora, éppiano, harmonium és amerikai orgonából. Kölészöngő tetézet, javítást műhely.

Alapítva 1846. Telefon 924. Árjegyzék díjmentesen.

3.95
Ez egy három metesztű üvegkiszlet, mely követéssel 41 darabból áll: 6 p., 12 db vörös, 12 boros, 6 likőrös-pohár, 1 vizes, 1 borostyán, 1 likőrpalack, 1 eszemegény, 6 eszemegény és 1 gyümölcs-alvany. Leghíresebb kivitelben 1 fital drágább. Még nem felelt az üvegkiszlet, a pénz visszafizetnek. LADÁKAT 30 kr. számlákkal fel. Rendelésnél a vasúti állomás megjelölése Böhm J., Budapest, tér 1. szám.

Az egyedül létező val. angol

Szépítőszér

a Balassa-féle valódi angol UGORKATEJ,

mely azonnali előállít minden szeplőt, maffiótot, pinta-nyást, bőrszót, (metszer) sőt: és az arcunk irás-üvegét, fiataloságot kölcsönöz.

1 üveg ára 2 k. Ehhez ugorkaszappan 1 kor., poszta 2 kor.

Főraktár: Balassa Kornél gyógyszerész, Király-utca 25.

Kapható minden gyógyszerárban. Főraktár Budapest: Török József gyógyszerárban, Király-u. 12. és Andrassy-u. 25.

Butor

csak jó minőségű

Hálószoba, kredenc, szőnyegdivány, asztal, szék, íróasztal könyvespolc, urfi fotelek, otoman, szőnyeg, kárpitok, újkor, úgy egyenként is, nagyon olcsón, eladás nygában és kicsinyben. Vidékre gondosan csomagolva, birtolva. Csak VI. Tere-körút 40. szám Steinberger Károly bu. Ripasonál.

NELKÜLÖZHETETLEN HASZNOS KÖNYVEK,

melyek egy az ATHENAEUM kiadóhatalmában, mint minden hazai könyveskedésben megszerezhetők.

Testgyakorlás.

Beszédes Frigyes. Újszás. Képekkel. Ára ..... 80 f
Orvosi szobagyógyászatika. — Schreiber dr. 59 ábrával. Ára ..... 2 K

Perlekedés.

Jogi tanácsadó. Irta Fodor S. Nélkülözhetetlen utmutató mindenféle okiratok megszerkesztésére és a hatóságokkal való érintkezésre. Ára ..... 8 K

Házassági perek és eljárás házassági perekben. Irta Knorr Lajos. Ára ..... 2 K

Kétkönyv esküdtök számára. Irta: Vámbéry Ruzssem. Ára ..... 2 K

Társasjátékok.

Szomaházy István. Kártya-Cedex. Jókai, Rukasi Jenő és Viktor, Mikszáth, Herzog, Erdős és Ábrányi kötetek kötetével. Ára ..... 2 K 40 f

A sakjáték tankönyve. — Készök és haladók számára. Irta Márk István. Ára ..... 4 K 80 f

Tom-Tit száz kísérlete és produktója. 2 kötet. Több mint 300 képpel. Egy kötetnek ára ..... 2 K

Vadászat.

A vésza idomítás. — Irta Fényes József. Függelék: Beszéd ebek gyogyítás. Ára ..... 6 K

Az aróvad vadászata. Irta Diezel-Mika. 250 remek képpel. Díszmű. Ára ..... 20 K

Vadászművészet. Magyar-német és Német-magyar. Irta egy öreg vadász. Ára fűve ..... 1 K 80 f

E HÉTEN.

Őszi s téli szövet és mosó-áru ujdonságok!

Óriási raktáron egyes szenzációt keltő cikkek!

Serge és Crépe 120 cm. széles mtrje	90 fill.-től 1 K. 70 fill.-ig
Tiroli Loden	96 " 1 K. 50 "
Alpaca Lüsster	" 1 korona 62 fillér
Női posztó mtrje	1 K. 36 fill.-től 3 K. 50 fill.-ig
Seviót	1 K. 50 " 3 K. 30 "
Fény kosztüm kelme	" 2 K. 70 " 7 koronáig.

SKÓT divatszövetek, kosztüm zibelin, fekete női posztók, bordűrös kosztüm kelmek óriási választékban a legjutányosabban. Blouse és pongyola kelmek mtrje 1 kor. 36 fill.-től 5 kor.-ig. Mosókelmek a legnagyobb választékban. Szövetminták a nagy mosóru mintáknym a vidékre ingyen és bérmenten küldetk.

Weiner Mátyás

női divat áruház
BUDAPEST, VI., Andrassy-ut 3. sz.

Önkéntesiegyenruhák s katonai felszerelések

páratlan elegáns kivitelben legjutányosabban

Blum Sándor

síróruha egyenruhazati és hadi-felszerelési készletekben készünek. Ő feléleg a porosz császár és orosz nagyherceg udvari szállításja.

Budapest, Váci-utca 15.

A méretek felvételre végtől a cég saját kőszegényes szabóművi díkro elküldi.

BUDAPEST, Váci-utca 15.

Képgyártás ingyen.

Deák Ferenc emlékezete.

Deák Ferenc születésének 100-ik évfordulója alkalmából szives figyelmébe ajánljuk a következő műveket:

Eppen most jelent meg!

Deák Ferenc emlékezete ünnepi füzet, mely az iskolákban tartandó ünnepegek egész anyagát tartalmazza. Ára 20 fillér.

Gondolatok 1813—1873. Deák Ferentől. Ára 8.— kor. Díszes félbörkötésben 12.— korona.

Levelék 1823—1875. Deák Ferentől Ára 7 kor. 20 fillér. Díszes félbörkötésben 11 korona 20 fillér.

Deák Ferenc beszédeiből. Szemelvények. Ára 40 fillér.

Deák F. 1861-iki első felirati beszéde. Magyar Könyvtárban. Ára 30 fillér.

Legalkalmasabb a Deák-ünnep alkalmából az ünnepi terem díszítésére iskoláknak, olvasók- és egyéb társaságoknak, továbbá középületben, vármegyeházákban, városokban, községokban stb.

Deák Ferenc szobra élethű művészi kivitelben. Életnagyságú gipsz mellszobor. Ára csomagolással együtt 32 korona.

Megrendelhetők és kaphatók:

Lampel R. (Wodianer F. és Fiai)

cs. és kir. udv. könyvkereskedésben

Budapest, Andrassy-ut 21. szám.

